47ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 822 Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 1/14 ԼԻՍ 1914 27 ՁՒԼՀԻՍԱՆ 1321 — 1 ՍԵՊՏ 1920

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԾԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պոլսոյ Մեծ Մաստէոյ, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքիար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزتهدر
صاحب امتیازی : ارمانس قریه
اداره خانهسی : باب عالی جادهسنده نومرو ۳۸

ԱԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղ.	50 ղ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ԱՅՑԱՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 գրուշ,
Մեկ անգամէ աւելի ծանուցումներու համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԵՂԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

"ՔԻՉ ՄԸՆ ԱԼ ՈՂՋԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ„

ԳՈՐԾԱՏԷՐԻ ՄԸ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՍՈՒԱՋԱՐԿԸ

Թէ ինչո՞ւ մենք եւս չյայտնենք մեր կարծիքը, քանի որ Մանզումէ իր թանկագին սիւնակները կը նուիրէ հանրութեան օգտակար յօդուածներու։ Թէեւ մեր օշ-ջոջ անհատներէն եմ, բայց տկար գրչովս քիչ մը խօսիլ կը փափաքիմ։ Ի վաղուց գաղափար մը յղացած եմ, առիթը եկած է օր ահա պարզեմ։

Անցած օր կարդացի մեր յարգելի թերթին Մանզումէի մէջ այն յօդուածը, զոր Ցակոբ Տէր-Ցակոբեան գրած էր, թէ փոխանակ Հիւանդանոցի Դ. բեւ մը աւելցնելու, արուեստական աւելի օգտակար գործի մը ձեռնարկուի։ Շիտակը ինչպէս չատերուն, նոյնպէս իմ սրտէս խօսած էր։ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը պարապելու չեմ եկած, այլ շահեցէք մէկ մտածում մը առաջադրած եմ, նոյն իսկ Հիւանդանոցի տղոց ու հիւանդներուն օգտին։

Գործատեղիս Եէտի Գուլէ ըլլալով, ամէն օր կը տեսնեմ այն խորհրդաւոր չէնքը, ուր քանի քանի պատսպարեալներ կը հանգչին, որոնց մեծամասնութիւնը թշուառութեան բերմունքով հոն թափած են։

Ինչո՞ւ չունենանք արհեստանոցներ, մեծ գործատեղիներ, Պոլսոյ միջին դասակարգը ապրեցնելու։ Հեռուն մի՛ երթաք, գիտցի՛ր բարեարներ, ազնի՛ւ անհատներ, եկէք չինեցէք նոյն իսկ Եէտի Գուլէի մէջ մեծ խալախորդարան մը (դապաղսանե), և քովը կօշկակարի մեծ արհեստանոց մը։ Նոյն իսկ ձեր դրամին տէրը եղէք, մի՛ չնորհէք, որովհետեւ դրամ չնորհելը ապերախտ ստեղծել է, այլ առաջին դրամագլուխը միայն դրէք յետոյ գանձելու պայմանաւ։ ու պիտի տեսնէք արդիւնքը։

Աչքի չդարնող ոչխարի և այլ կենդանիներու այն կաշին զոր սպանդանոցին մէջ ընդ քարշ կ'ածեն խալախորդի մը տանելու, պիտի տեսնէք որ արհեստին կատարելագործութեան շնորհիւ, մէկ դուռունէն լերկ պիտի մտնէ ու միւս դուռունէն կօշիկ կարուած, տուփերու մէջ դրուած դուրս պիտի ելլէ։ Յետոյ Պոլսոյ մէջ մթերանոց մը վարձեցէք, դարձեալ Հիւանդանոցի շահուն համար, հոն ծախելու արտադրութիւնները։ Հասարակութիւնը յօժարակամ պիտի գնէ, գովելով հանդերձ այս ձեռնարկին սկզբունքը։

Երեւակայեցէք այն ատեն միջին դասակարգին նիւթական բարեփոխումը։ Զաւակը չպիտի յօժարի իր ծերունի մայրը Հիւանդանոց դնել, քոյրը չպիտի զիջանի իր փոքրիկ եղբայրը որբանոց նետել։ ընտանիքէ զուրկ հայրը զաւակները որբանոց առաքնորդելու ստիպումը չպիտի ունենայ, որովհետեւ զաւակը քիչ մը մեծնալէ վերջ, պիտի ունենայ պատրաստ արհեստանոց մը իր ապրուստը ապահովելու։ Մանաւորապէս պիտի օգտուի աշխատող կիներու այն անձնազոհ եղբայրը, որ քմահաճ վարպետներու ձեռքին տակ կը տառի օրն ի բուն, անոնց կալուածը կամ տանը մէկ սպասուհին աւելցնելու, և իրենց հազիւ հացի մը ստակ հայթայթելու համար։

Ահա թշուառութիւնը և սրտաճմլիկ տեսարանը։

Եթէ անոնք քիչ թէ շատ բերողներ ունենային, ինչո՞ւ չարաչար տանջուին ու հրաժարին կնոջական այն նուրբ խնամակալութենէն, զոր տանտիկնութիւն կը կոչենք, այսինքն կրթել իր զաւակները և հանրութեան բարի պուղներ հասցնել։

Հիմա ձմրան մէջ ենք. առաջնիս դարուն է. դատարկ երիտասարդներ ու ընտանիքի հայրեր թող աշխատին չէնքը կառուցանելու։

Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայր, դուք հաճեցէք գլուխ կանգնիլ այս յաղթօղաց ձեռնարկին։ Ինչո՞ւ ընտանիքի հայրեր անէծք տեղան իրենց զաւակներուն, նոյն օրը անոնց օրապահիկը չկրնալ ճարելնուն համար։ Մեղք չէ՞ն այն թոմպուլիկ հրեշտակները, որոնք տան մէջ անմեղութեան դրոշմը կը դնեն։ Չէ՞ք ուզեր որ ամէն երդիք ու ամէն դուռն օրհնենք տեղայ այն յառաջդիմութեան որ իրենց կենցաղավարութիւնը կ'ապահովէ։ Ձեր բարձր Սրբազնութիւնն ալ իր կարգին թող հաճի հոն զրկել պաշտօնէ ետ կանչուած կղերականները և այն առանձնորդները որոնք պաշտօն կ'ուզեն այն քաղաքներուն և գիւղերուն մէջ, ուր առողջ օդ և հարուստ ժողովուրդ կայ։ Ահա՛ առողջ օդ, Եէտի Գուլէի օդը, ու աղքատ դասակարգ՝ կարօտ իր աշխատութեան և ո՛չ թէ քաղցրանչիւն քարոզներուն։ Թո՛ղ մէկ կողմ դնեն վեղարներն ու փիլոնները, ու գոչեն. «Տղա՛ք, քար, կիր ու ջուր բերէք, և չենենք այս մեծ չէնքը, որուն չեմը համբուրելով մեր ապագայ սերունդը չատ դիւրաւ պիտի թեւակոխէ կեանքի ասպարէզին մէջ»։ Ինչ կ'ըլլայ եթէ մեր երիտասարդութիւնը ամէն գործի ձեռնարկէ։ մանէ ամէնէն վար գործին մէջ ու յետոյ ելլէ բարձրագոյնին։

Շատ լաւ կը խորհին մեր զարգացած երիտասարդները, ինչպէս Տէր-Ցակոբեան և ուրիշներ, երբ կը փափաքին մեր վարժարաններուն ուժ տալ, ու մասնաւորապէս բարձր դիրքի մը մէջ դնել հանրութիւնը։ Բայց սա՛ալ գիտնանք որ հայ վարժարանի մը մէջ երկինքէն եթէ հրեշտակներ իսկ իջեցնէք անօգուտ է, քանի որ օտարաբարոյ ենք։ Մեր հարուստները նախ-ինքն էր որ կը կռահէր արժեթուղթերուն ընթացքը և չատ քիչ անգամ կը խաբուէր հաշիւներուն մէջ։ Սովորական միջոցներէն զատ, սակարանական վարպետորդիութիւններ ալ ունէր, և յաճախ երբ մեծաքանակ գնում ընելու հարկին տակ կը գտնուէր, անմիջապէս վար գիներով թուղթ ծախել կը սկսէր, մինչդեռ գործակալները իր հաշուոյն գնումներ կ'ընէին միւս կողմէ։

Բուն իսկ սակարանի մարդն էր Ադամեան. յոգնիլ, ձանձրանալ, նեղուիլ բնաւ չէր գիտեր և հոգւով մարմնով արժեթուղթերուն նուիրուած, անոնցմէ ուրիշ բանի վրայ չէր խորհեր։ Ամբողջ հարստութիւնն ալ այս ճիւղին վրայ կեդրոնացուցած էր, և բնաւ հոգ չէր բրած տուն մը կամ մէկ քանի կալուածներ գնելու, նկատելով որ անոնք սակարանական գործառնութիւններու չափ շահաբեր չէին կրնար ըլլալ, և մանաւանդ որ ինք ժամանակ չէր կրնար գտնել իր սիրած զբաղումէն ուրիշ գործի միտք յոգնեցնելու։

Տեւական յաջողութիւններն ու բախտին ժպիտները սակայն անհաւիւ յանդգնութիւններու մղած էին Պօղոս Ադամեանը, որ իր դրամագլուխէն տասնապատիկ աւելի յանձնառութիւններու կը մտնար, օգտուելով հրապարակին վրայ ունեցած խոշոր վարկէն ու համբաւէն։

Եւ օր մ'ալ երբ մեծաքանակ շահադիտութեան մը ձեռնարկած էր, հաշիւը սխալ ելաւ, ենթադրածին հակառակը տեղի ունեցաւ, և մէկ օրուան մէջ ամբողջ հարստութիւնը կորսնցնելէ զատ, անագին քանակութեամբ ալ պարտքի ենթարկուեցաւ։

Առաջին անգամն էր որ ասանկ դժբախտութիւն մը կը պատահէր, անդարմանելի դժբախտութիւն մը որ փճացուցած էր զինք։ Արիութիւն չունեցաւ բախտին դէմ մաքառելու. վայրկենաբար երեւակայութեանը ներկայացաւ աղքատութեան յուսահատեցուցիչ տեսարանը, որուն վրայ կը գտնուէր ինք։ կին, զաւակ, ընտանիք, ամէն բան իրենց կարեւորութիւնը կորսնցուցին շլմորած, յուսահատած, լիմարացած սեղանաւորին աչքին, որ երեկ տասնեակ հազարներով ոսկիներու տէր և այսօր հացակարօտ մնանկ էր։ Ամօթը, վախը, մեծամտութիւնը ամէն կողմէ խուժեցին վրան, որ զէթ անձնասպան ըլլալու նախատինքէն փրկուելու համար, առանց իսկ տուն հանդիպելու, առանց մէկու մը երեւնալու, գրպանը ունեցած մէկ քանի ոսկիովը շրջենա մը նետուեցաւ ու անհետացաւ։

Իրարանցումը սկսաւ պահանջատէրերուն մէջ, որոնք գրասենեակը չգտնելով Ադամեանը, տուն խուժեցին, հոն պահուրտած կարծելով զայն։ Խեղճ կինը անոնցմէ իմացաւ իրենց պատահած անդարմանելի դժբաղդութիւնը։ Աղքատութեան յանձնառու եղաւ, բայց ամուսինը մէջտեղ չկար։ Զուր տեղը օրերով, ամիսներով սպասեց, բնաւ չյայտնեցաւ անգիտութիւն մը ստանալ էրկանը նկատմամբ, և վերջապէս ամէն կողմէ յուսահատ, ստիպուեցաւ հպատակիլ ճակատագիրին։

Տիկին Ադամեան թարմ հասակին մէջ էր այն ատեն ու աղջիկը Վարդանոյշ ալ հազիւ հինգ տարեկան։ Ամուսինը ապրուստի ոեւէ միջոց չէր ձգած, և խեղճ կինը չուարած մնացած էր։ Դժբախտութեան պատահէլէն ամիս մը ետք, ծառայ, սպասուհի, ամէնքը ճամբեց տիկինը, ու փոքրիկ բնակարան մը վարձելով, նեղ լայն տեղաւորուեցաւ, հանդարտ սրտով հետեւելիք ուղղութիւնը գծելու համար։ Արդարեւ մէկ քանի կտոր գոհարեղէն ունէր, սակայն անոնք մեծ գումար մը չէին կազմեր, որովհետեւ ամուսինը միշտ տոկոսի հաշիւովը տոգորուած, անխելքութիւն սեպած էր արժեթուղթէ ուրիշ բանի դրամ յատկացնելը, և երիւղիները փրկելու համար միայն քանի մը սովորական գոհարեղէն գնած էր Ադամեան։ Նոյն յիմար ընթացքին հետեւած էր նաեւ տան կահ կարասիներուն առթիւ եւս, ու արժէքաւոր ո՛ և է բան չէր գնած տան համար, բնաւ չկրնալով խորհիլ որ նեղ օրերու նեցուկ կրնան ըլլալ անոնք ինկած ընտանիքի մը համար։

Տանտիրուհին այս չուարեցնող պարագաներէն յուսահատած՝ նի՛նչ ընելիքը չէր գիտեր և չարունակ ծրագիրներ կը կազմէր մտքին մէջ։ Մօտաւոր ազգականներ չունէր, և բարեկամներէ ալ մեծ բան չէր սպասեր, գիտնալով որ իրեն պէս դեռատի, սիրուն ու հրապուրիչ կնոջ մը օգնելու պատրաստակամութիւն յայտնողներ թէև չատ կը գտնուին, բայց այդ օգնութիւնները այնպիսի փոխարինութիւններու կ'սպասեն, որոնց գոհացում տալ իր բարոյական նկարագիրէն չատ վեր էր։

Իր դիմումէն առաջ՝ արդէն ամուսինին մէկ երկու անկեղծ բարեկամները, բարեսրտութիւն ունեցած էին իրենց ծառայութիւնները մատուցանելու Տիկին Ադամեանի, որ խիստ քաղաքավարութեամբ մերժած էր, կռահելով այդ ծառայութիւններուն տակ սքողուած թաքուն նպատակը։

Եւ սակայն հակառակ այսչափ յուսահատեցուցիչ պարագաներուն, ներքին համոզում մը կար Տիկին Ադամեանի մէջ որ կը յուսադրէր զայն թէ, ամուսինը պիտի չլքանէր զինք ու այնչափ սիրած Վարդանոյշը և թէ քանի որ գործունեայ, ուշիմ ու աշխատասէր էր, օր մը չէ օր մը՝ անպատճառ պիտի վերադառնար Պոլիս ու նոյն փառքով ու ճոխութեամբ պիտի չարունակէր սեղանաւորական գործը։ Այս լաւատեսութիւնը ամուր պատուար մ'էր դեռատի կնոջ համար, որ ինքզինք կը քաջալերէր ու բնաւ անձնատուր չէր ըլլար մութ խորհուրդներու և գանակէ անկումներու։

Ամէնէն աւելի փոքրիկ Վարդանոյշին հարցումներն էին, որոնք սիրտը կը մորմոքէին մօրը։

Գեղանի հրեշտակը օրը մէկ քանի անգամ մօրը վիզին փաթաթելով,

—Մայրի՛կ, ազուոր մայրիկ, ա՛լ ես հայրիկ պիտի չունենամ, կը հարցնէր։

—Չէ՛, զաւակս, կը պատասխանէր դժբաղդ կինը հեծկլտուքէն խեղդուելով, ինչո՞ւ հայրիկ չունենաս, հայրիկդ Երուսաղէմ գնաց, քիչ օրէն կուգայ, քեզի ինչ ազուոր բաներ պիտի բերէ։

Ուշիմ աղջիկը թէև համոզուիլ կը կեղծէր, սակայն մօրը լուռ արցունքները տեսնելով կը կռահէր որ դժբախտութեան մը զոհուած էին իրենք։

(Շարունակելի)

ԻԶՄԻՐԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

ԻԶՄԻՐ, 28 Փետր.

Վերջապէս այս երկուշաբթի հոս հասաւ, Պատ. Կարբ. Խան Ժողովոյ պաշտօնագիրը, որով հրահանգ կը տրուէր Գաւառ. Ժողովոյ հիմնովին նորոգ ընտրութեան։ Այն պաշտօնագիրը նկատողութեան պիտի առնուի վաղուան (տրբաթ) Բաղ. Ժողովոյ նիստին մէջ։

Կը յուսանք որ Պատ. Փոխանորդ Հայրը, որ իր բնաւորութեամբը ամէնուն յարգանքը և համարումը շահած է, այս պարագային մէջ ցոյց պիտի տայ իր հեղինակութիւնը և փորձառութիւնը, Ընտրողական Ժողովը կազմելու համար, հրաւիրելով այնպիսի անձեր, որոնք գիրք մը ունենալէ զատ պէտք է նաեւ բոլորովին չէզոք և անկողմնակալ ըլլան։

*** Ուսումն. Խորհուրդը շրջաբերականով մը հրաւիրած էր երկսեռ վարժարանաց պաշտօնէութիւնը ներկայ զբաղնուիլ Ս. Մեսրոպեան վարժարանը, քանի մը յայտարարութիւններ ընելու, ոչ թէ տեսչին դէմ անոնց ունեցած դանգատները լսելու։ Դպրոցին տեսուչ Պ. Պօյաճեան սխալ կը հասկնայ գործը զոր Վարչութենէն իրեն տրուած լիազորութեան դէմ ոտնձգութիւն մը համարելով՝ անմիջապէս կ'երթայ երկսեռ վարժարաններու դռները կը կղպէ ներսը արգելափակ ընելով մինչեւ Տէր և Տիկին դռնապանը։ Ու անկէ ետքն է որ վէճը ծայր կուգայ։

Պ. Տեսուչը նոյը կը հասկնայ միայն խնդիրը։ Սակայն մենք ամէն պարագայի մէջ չենք արդարացներ Պ. Պօյաճեանի այս ընթացքը, որովհետեւ չենք կարծեր թէ դպրոցները իրեն վարձու տրուած ըլլային որով ինք մղուէր այդ տեսակ անհեթեթ ու անհեռատես միջոցի մը դիմելու...։

*** Գաւառ. Ժողովէն ետք կարգը դպրաց չապիկներուն եկաւ նորոգուելու։ Անցեալ չաբաթ Պատ. Փոխանորդ Հայրը, ընկերակցութեամբ քանի մը քահանաներու քանի մը Հայ վաճառականներ այցելելով, 18-20 ոսկի արժողութեամբ կերպաս գնեց որ ընկրսուած է կարուիլ։ Այս տարի Զատկին մեր Դպրաց Դասը կ'երեւայ թէ նոր չապիկներով միտք ունի ոտնել Աստուածորդիին Յարութիւնը։

ՍՏԵՓԱՆ ԵՐԿԱՆԵԱՆ

ԱԹԽԱՐՀԱԲԱՐ ԹՈՒՐԱԿԱՆ

Թարգմանեց
ԵՐ. Տ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

Կը ծախսի «Մանզումէ»ի տպարանը՝ գրավաճառներու խանութը և լը. բագրավաճառներու ձեռք, գին 5 ղրշ.։

Գաւառներու համար փոստի ծախքով 6 ղրշ.։

ՋԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱԿԱՆ

ՊԵԹՕՆ

Պեթօնը իբր սանուն որմադրութիւն մը նկատուած ըլլալուն, հարկ կը տեսնենք հիմնարկութենէ առաջ անոր կազմակերպութեան և տեսակներուն վրայ խօսիլ։ քանի որ առանց անոր գիտակցութեան, կատարեալ շինողութիւն մը կարելի չէ արտաբերել։

Հաւկթի մեծութեամբ կոտրուած քարերէ կամ աղիւսներէ և ջրախառն չաղախէ միաձև ու խիտ զանգուած մարմին մը՝ ճարտարապետական ոճով Պեթօն անունը կուտան որ խառնուելէ քիչ յետոյ բաւական տոկուն մարմին մը կնծայէ։ Սա՝ միակուտ կամ մը ձեւացնելուն համար չէնքերու հիմնարկութեան մէջ մեծ ծառայութիւն կը մատուցանէ։ Տասնմէկ սանթիմէթր թանձրութիւն ունեցող Պեթօնի խաւ մը կը բռնայ իր վրայ 380 քիլոկրամ ծանրութիւն կրել առանց վնասուելու, ինչպէս նաեւ 55 սանթիմէթրէն մինչեւ մէկ մէթր Պեթօնի զանգուած մը եթէ ամենայն հոգի վրայ ալ տարածուի, մէկզմէկէ անջատել անկարելի կը դառնայ այլեւս։

Պեթօնը կքումէն և հողերու շարժումէն չվնասուելուն համար, փթթած հողի վրայ հիմնարկութեան ժամանակ միւս նիւթերէն աւելի յարգի կը նկատուի։

Ասոր լաւագոյն տեսակը ջրաւ.կիրէն (chaux hydraulique), կրաքիւսէն (ciment) և գործածուած քարերուն մաքրութենէն կախում ունի։ Շաղախը պէտք է հաճեցուցել զանգուածին ամրողջութեան երկու հինգերորդի խորութեանդին։ Զոր հողի վրայ հիմնարկութեան ատեն կրնայ իր վրայ մէկ ութերորդէն մէկ չորրորդ կիր և աւազ աւելցուիլ։

Պեթօնը կաղնիի հատ տախտակներէ բաղկացած տախտակամածի մը վրայ կը պատրաստուի որուն երկայնութիւնը ընդհանրապէս 12էն 14 մէթր և լայնութիւնը 3էն 5 մէթր կ'ըլլայ։

Այս տախտակամածին երկայնութեանը ծայրերէն միայն վրայ հաւկթի մեծութեամբ կոտրուած քարերը զետեղէլ վերջ չաղախը կը տարածեն ու կոկսին երկու երեք գործաւորներ երկաթէ ժանիքներ ունեցող գործիքներով քարերը չաղախին հետ լաւ մը խառնել առանց յոռի նիւթերները զատել մոռնալու։

Մեքենայի միջոցաւ ալ կարելի է Պեթօն պատրաստել եթէ աշխատութիւնը երկարատեւ ըլլայ։ Հողի վրայ չափաւոր տոկունութիւն մը արտաբերելու համար չատ խորը պէտք չէ թափանցել տալ, քանի որ 45էն 55 սանթիմէթր թանձրութիւն ունեցող Պեթօնի խաւ մը բաւական նկատուած է։ Աւելի ծանր աշխատութեանց համար 80 սանթիմէթրէն մինչեւ մէկ մէթր Պեթօն գործածուելով, մասամբ պատերը խոնաւութենէ կարելի կըլլայ արգիլել։

Աղբիւրի ջուրը աւելի յարմար նը-կատուած է Պեթօնի համար։

Ջուրի մղման դիմադրող Պեթոն մը ստանալու համար այդ քարերուն մէջ գտնուած պարապութիւնը պէտք է լեցուցել որ մաքուր չաղախով կարելի է ընել, իսկ չոր հողի վրայ կրնայ պարապութեան ծաւալը սակաւ ինչ նուազ լեցուիլ։

Փորձով հաստատուած է թէ, միջին հաշուով պեթօնի յատկացեալ մէկ մէթր խմաքարը 520էն 620 խորանարդ տեսիմէթր տոկուն մարմիններ և 380էն 480 խորանարդ տեսիմէթր պարապութիւն կրնայ կրել։

Պ. Պ. Լարոք և Ֆիօսիլ հետեւեալ կանոնը տուած են որ շատ առիթներու մէջ կրնայ օգտակար ըլլալ։

Թաց պեթօն 0,55 խոր. մէթր չաղախ և 0,77 խոր. մէթր կայծքար՝ ջուրի մղման դէմ տոկալու համար։

Պարզ պեթօն 0,52 խոր. մէթր չաղախ 0,78 որմադրութեան համար։

Պարզ պեթօն 0,48 խոր. մէթր չաղախ, 0,84 խոր. մէթր կայծքար՝ նաւաշինութեան, կամուրջներու հիմնարկութեան, քարափի պատերուն համար։

Սակաւ ինչ անճարպ պեթօն 0,45 խոր. մէթր չաղախ 0,90 խոր. մէթր կայծքար՝ յոռի հողերու վրայ մեծ չէնքերու հիմնարկութեան համար։

Անճարպ պեթօն 0,38 խոր. մէթր չաղախ 1.00 խոր. մէթր կայծքար և բոլորովին անճարպ պեթօն 0,20 խոր. մէթր չաղախ 1.00 խոր. մէթր կայծքար՝ չոր և չարժուն հողերու վրայ հիմնարկութեան համար։

Երբ չոր տեղեր ըլլայ աշխատութիւնը, թիով պեթօնը խաւ խաւ պատրաստուած հողին վրայ կը տարածեն իր զանգուածին եզերքները ծակեր բանալով։ այս պարագային ուշադրութիւն պէտք է խաւերուն թանձրութեանը որ 20էն 25 սանթիմէթր ըլլայ առ առաւելն։ Եթէ խաւ մը զետեղելէ վերջ ժամանակ անցնի ու չորնայ, միւս խաւը աւելցուած ատեն առաջինը ջրոտելու է որպէս զի կակուղնալով միաւորի։

Ինդհանրապէս որմադրական գործերուն պէտք է ձեռնարկել ոչ մարտէն առաջ և ոչ ալ նոյեմբերէն վերջ ըստ մեր կիմային։

Երբ ջրոյ մէջ հիմնարկութեան պէտք զգացուի, հետեւեալ միջոցաւ կարելի է յաջողիլ։ Նախ դուրսէն շարք մը մոյթեր դնել առանց պեթօնի խաւին նայելու և ապա այս մոյթերուն մէջ հոլիզոնականապէս պեթօնը տարածել ու առաջի մոյթերէն 65 սանթիմէթրէն մինչեւ մէկ մէթր հեռաւորութեամբ տախտակեայ միջնորմ մը գետնել 8—10 սանթիմէթր պեթօնի մէջ մխելով։ Այս տախտակներուն հետ պէտք է հաստատել հեծանագերաններ ըստ երկայնութեան. իսկ ամէնէն վերջ ասոնց մէջտեղը ջուրերէն քիչ մը վեր պեթօնով լեցունել։

Լաւ պեթօն մը ունենալու համար պէտք է նախ կիրը աղէկ մը ջրոտել և խառնել թանձր խմոր մը ձեւացնելու համար։ Ապա զայն շաղախի վերածելով կոտրած կայծքարերը վրան աւելցունել։

Ջրային աշխատութեանց մէջ պեթօնը կը պատրաստուի ջրոտ-կիրով, աւազով և քարահողով, հետեւեալ համեմատութեամբ.

30 մաս ջրոտ կիր
30 » աւազ
20 » խիճ
40 » կոտրած կայծքար կամ կարծր կրաքար.

Իսկ իտալական քարահողով պատրաստուած պեթօնը, հետեւեալ համեմատութիւնը կը պահանջէ.

33 մաս ջրոտ-կիր
45 » քարահող
22 » աւազ
60 » կոտրած խիճ.

Առաջին տարողով պատրաստուած պեթօնը անմիջապէս գործածելու է, իսկ երկրորդը մէկ ժամ բաց օդի մէջ թողլէ վերջ։

ԵՐ. Մ. ԴԱԼՅՕՑԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԱՄԲՈՂՋ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ ԾՈՎԱԿԱԼ ԱԼԵՔՍԵՎԻ

ՃԱԲՈՆԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՔՈՐԷԱՅԻ ՄԱՍԻՆ

ՁԱՐԸ ԵՒ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

(Եւրոպական վերջին թղթաբերով առնուած թերթերեն։ Դեպքերը պատմուած իրենց կանոնաւորութեամբ եւ շարունակաբար)։

ԲԵԹԵՐՍԹՈՒՐԳ, Մարտ 9.—Ծովակալ Մաքարով ծովակալ Ալեքսեվի հետ պատրաստեց պաշտպանողական գործողութեանց յատակագիծը, որուն գործադրութիւնը պիտի սկսի վաղուընէ սկսեալ։ Որովհետեւ Նիուչուանկի և Բորթ Արթուրի միջեւ ծովեզերքներուն ապահովութեան համար ցամաքային և ծովային զօրութեանց գործակցութիւնը անհրաժեշտ է, Փոխարքայ Ծովակալ Ալեքսեվի կացութիւնը պիտի չփոխուի զօրավար Քուրոքաթքինի և ծովակալ Ալեքսեվի յանձնուած կարեւոր հրամատարութեանց հետեւանօք։ Ալեքսեվ միշտ կայսեր փոխանորդը պիտի համարուի այն կողմերը։ Քուրոքաթքինի և Մաքարովի պատրաստած ոչ է յատակագիծ Փոխարքային վերջնական հաւանութեան պէտք է ենթարկուի։ Կ'ըսուի թէ ծովակալ Մաքարովի նպատակն է յարձակողական ուղղութիւն մը փորձել Բորթ Արթուրի պաշարումը վերցնելու համար։

Բորթ Արթուրէ երէկի թիւով եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ծովակալ Մաքարով Տալնի ժամաներ է, և այսօր Բորթ Արթուր կը հասնի։ Ամէն ինչ հանդարտ է քաղաքին մէջ, և թշնամիին ներկայութիւնը տեղ մը չերեւիր։

Զօրավար Քուրոքաթքին յառաջիկայ Շբ. օր (Նախընթաց օր) պատերազմին վայրերը պիտի մեկնի, որուած ժամանակէն առաջ։ Իր բանակին կեդրոնը պիտի հաստատէ Մուքդէնի մէջ, մինչ ծովակալ Ալեքսեվի ընակութիւնը պիտի ըլլայ Խարպին։

Զօրավար Քուրոքաթքինի կանխուած մեկնումը կ'ապացուցնէ թէ ռուսական զօրաց շարժումը կարծուածէն աւելի շուտ կատարուած է, և լիովին հաստատուած է թէ Ճաբոնցիք ցամաքային գործողութիւնները փութացնել կ'ուզեն։

Զարը ամենախորին հետաքրքրութեամբ կը հետեւի Մ. Արեւելքի զինուորական գործողութեանց ոչ է ընթացքին։ Բեթերսպուրգի Հեռագրական կեդրոնէն մինչեւ Զմեռնային Պալատ երկարուած մասնաւոր թելի մը միջոցաւ Ն. Վեհափառութիւն ի վիճակի է ուղղակի հաղորդակցութեան մէջ մտնելու Մուքդէնի զինուորական իշխանութեանց հետ։ Մօտի դրութեամբ հեռագրական գործիքներ միայն կը գործածուին, բայց անոնց միջոցաւ Զմեռնային Պալատը ամէն օր Մուքդէնի հետ չփման մէջ է առաւօտեան ժամը 8էն սկսեալ։ Զարը այս կերպով օրը մէկ քառորդ ժամ կը խորհրդակցի Փոխարքային հետ։ Հաղորդակցութիւնները ծածկագրով կ'ըլլան, զոր անմիջապէս կը թարգմանէ Նոյն ժամուն հսկող թիկնապահը։ Զարը ապէջ զատ ամէն օր աշխարհի զանազան կողմերէն մինչեւ 10,000 բառով հեռագիր կ'ընդունի, Պատերազմին յառաջ բերած կացութեան մասին ամենափոքր մանրամասնութիւններն իսկ իմանալու համար։ Ն. Վեհափառութեան աշխատութեան սենեակին մէջ Մ. Արեւելքի խոշոր մէկ քարտէսը կայ, որուն կը գիմէ չարունակ, գուշակելով Նաւատորմին և Բանակին մէջ մի շարժումը հետեւակազօրքերուն, թնդանօթներուն և հեծելազօրքերուն։

Մեծ պատիւը ունեցայ այցելելու Զմեռնային Պալատն այն զանազան արհեստարանները, որոնց անձամբ կը հսկէ Վեհ. Զարուհին։

Ժամը 3.15ին Ն. Վեհափառութիւն ներս մտաւ, իր եռեւէն ալ երկու հազէզ սեւամորմներ, որոնք կ'աջակցին Կայսրուհիին, անոր կարի մեքենան կը չտկեն և կը վերցնեն անոր օգոստափառ մասներուն կատարած գործը։ Կայսրուհին կը կրէ մանիշակագոյն թաւիշէ արդուզարդ, և թանկագին մուշտակի կտորներէ ձեւացած գլխանոց մը։ Ներկայ անձերը պատիւ կ'ունենան համբուրելու կայսերական ձեռքը։

Իմ (Մաքենի թղթակցին) առաջնորդող էր Ներքին գործոց Նախարարին քարտուղար Մ. Սքանտրաքով։

Իշխան Բութիչին, որ պատցուց դիս պալատին ընդարձակ սրահները, որոնք արհեստարանի վերածուած են, հրաւիրեց զիս միանալ Վեհ. Կայսրուհիին ընկերացող թափորին։

Զմեռնային Պալատին մէջ զետեղուած արհեստարանները չորս հազարէ աւելի գործաւորուհիներ կը պարունակեն, ընկերութեան ամէն դասակարգի պատկանեալ, Կայսերազուն Բարձրապատուութիւններէն սկսեալ մինչեւ համեստ կացութեան տիկիններ, ամէնքն ալ սպիտակ գոգնոց մը կապած են, և դուրսէն գացող մը զարմանքով կը լսէ իշխանուհի կոչուիլը մէկու մը, որ գլուխը կախած պարզ գործաւորուհիի մը պէս մեքենային առջեւ կ'աշխատի ռուս զինուորներուն հագուստ, վերքի կապուստ պատրաստելու համար։

Կայսրուհին, բարձրահասակ, պէրճապայծառ, չնոշագեղ, ինչպէս երեւցաւ Բարիզցիներուն Նիքոլա Բ.ի այցելութեան միջոցին, անցած ատենը սիրուն բառ մը ունի իր բոլոր գործակիցներէն իւրաքանչիւրին համար անխտիր։

Աշխատանոցին բոլոր սրահները այցելելէ վերջ, կը քաշուի այն սենեակը ուր կ'ընդունի բոլոր ճիւղերուն տեղեկագրութիւնը, յետոյ ինքզինքը գործի պիտի սկսի և պիտի աշխատի կարի մեքենային վրայ, զինուորական հագուստ, ճերմակեղէն կամ վերք կապելու գործիքներ շինելու համար։

Բութիչին իշխան մանրամասնօրէն ցոյց տուաւ ինձի կայսերական արհեստանոցին բոլոր ճիւղերը։ Ձերմակեղէն պատրաստելու արհեստանոցները զետեղուած են Զմեռնական Պալատին այն պատմական սրահներուն մէջ, որոնք Նեւսկի վրայ կը նային։ Կը հիանամ այն մեքենաներուն վրայ, որոնք զանազան մեծութեամբ վիրապակեր կը ձեւեն, և ա՛յն մեքենաներուն վրայ որոնք բուրդէ կամ բամբակէ գուլպա կը շինեն։

Այս արհեստանոցներուն գործունէութիւնը օրինակելի է և արտադրութիւնն ալ շատ։ Ցեմնելով մի՛ր գործաւորուհիներուն ուշադրութիւնը, կը հասկցուի թէ խնդիրը աշխարհիկ ժամանցի մը վրայ չէ, կամ տեսակ մը պերճ զբօսախաղի վրայ, այլ իրական և լուրջ նպատակ մը վրայ, զոր այս ազնիւ կիներուն անձնուիրութիւնը կ'ընծայէ ազգային պաշտպանութեան գործին։

Տեսարանը արդարեւ սրտաշարժ է։ Ընկերային կեանքի բոլոր խորութիւնները ջնջուած են փոքրիկ սպիտակ գոգնոցովը։ Շքեղ ձեղուններուն ներքև, վերջին դարերու կայսրուհիներուն պատկերներուն դէմը, մանկամարդ և գեղանի Վեհապատուհիին աչքին տակ, Զմեռնային Պալատին մէջ հաւասարապէս կ'աշխատին զինուորին բարոյն զոհողութեան և անձնուիրութեան համար։

Արքունի թատրոնն ալ արհեստանոցի մը վերածուած է, թատերաբեմին վրայ լեցուն են ճերմակեղէնի անտուկներ, թաղիքէ կօշիկներ, գուլպաներ։ Կարծես ընկերային տուամ մը կը ներկայացուի Անթուան թատրոնին մէջ։ Վարպետ մը, խիստ զբաղած, հրամաններ կուտայ բարձրահասակ և նրբաւարտ պայ մը, որ Լէյոխթենպերկի մեծդուքն է։ Մէկ ուրիշ հեռաքրքրական մասն է նպարեղէններու տեսակ մը բաղարը, ուր լեցուած են ծխախոտ, շաքար, փերեզակի առարկայ, նամակի թուղթ պարունակող պարկեր։ ուրիշ պարկեր կը պարունակեն շոքոլա, թէյ, հիւանդներուն յատկացուած անուշեղէններ։ կան նաև գինիի, քոնեաքի շիշերով լեցուած անտուկներ։

Պիտի չմոռնամ երբէք տեսարանը ա՛յն մանկամարդ վեհապատուհիին, որ ամէնուն կուտայ հայրենասիրական աշխատութեան օրինակը, իր ապարանքը արհեստանոց կը շինէ, վեմ մթերանոց մը ուրկէց դուրս ելած առարկաները սահմանուած են ամոքելու կռուող զինուորներուն փորձառութիւնները և վիրաւորներուն կամ հիւանդներուն տառապանքները։

Ճիւղերուն կազմակերպութիւնը հիանալի է. վեհապատուհիին մարդասիրութիւնը հրաշքներ կը գործէ։

ՎԼԱՏԻՎՈՍԹՈՔԻ ԾԱՐԱԳԱԿՈՒՄԸ

ՄՈՒԿԴԷՆ, Մարտ 8.— Պատիւ ունիմ Ձեր Վեհափառութեան հաղորդելու Մարտ 6ի դէպքին հետեւեալ մանրամանութիւնները։

Թշնամիին Նաւախումբը Վլատիվոսթոքի մօտեցաւ առաւօտեան ժամը 11ին ատենները, անցնելով Աւօքլա կղզիին մօտէն։ Բանի մը ռազմափորձերէ վերջ, և ճակատամարտի կարգին մէջ փոփոխութիւններէ վերջ, երկու ճաքոնական յածանաւեր կղզիին հիւսիսային կողմը մեկնեցան։ Նաւախումբին մնացեալ մարտանաւերը Ուսուրի ծովածոցին երկայնքէն գացին, ծովեզերքին ուղղութեամբ, անկէց 15 վերստ (10 մղոն) հեռի։

Ս. Ժօզէֆ Լէրան և Ուսուրիսքի մարկոցին բացերը հասնելով, Նաւախումբը, նոյն կարգով, դէպի Մարտկոցը առաջացաւ։ Այն ատեն մարտանաւերը կրակ ըրին երկու կողմէն, բայց առաջին անգամ առանց ռումբի փամփուշտ գործածելու թնդանօթները տաքցնելու համար։

Ժամը 1.55ին կէս օրէն վերջ, ուրբ վերստ (5 և մէկերրորդ մղոն) հեռուէն, գլխաւոր մարտանաւը կրակի սկսաւ իր առջեւի թնդանօթներով։ Ցետոյ ամբողջ Նաւախումբը ծովեզերքին երկայնքը նաւեց, մէկ կողմէն պարպելով իրենց թնդանօթներուն կրակները դէպի մեր մարտկոցները։

Երրորդ դարձուածքէն վերջ Նաւախումբը 2.22ին դադրեցուց կրակը և դէպի հարաւ նաւեց, Աւօքլա կղզիին աջակողմը 10 մղոն անդին և ժամ 5.30ին վերջապէս բոլորովին անյայտ եղաւ։

Թշնամին ընդամէնը 200 ռումբ նետեց, ապարդիւն։ Բերդին և խրամներուն վնաս չեղաւ, և քաղաքին ու ամրութեանց միւս մասերուն մէջ վնասը աննշան եղաւ։

Պահակազօրաց աշխոյժը հիանալի է։ Կատարեալ բարեկարգութեամբ տեղի ունեցաւ մարտկոցները շարժման մէջ դնելու գործողութիւնը։

Մարտ 7ի դէպքերու տեղեկագրութեանց նայելով, թշնամիին նաւախումբը առաւօտեան ժամը 8ին նորէն երեւցաւ Վլատիվոսթոքի մօտ, Ուսուրի ծովածոցը մտաւ, և ծովեզերքին երկայնքէն իր գնացքը շարունակեց առանց կրակ ընելու։ Ցետոյ ետ դարձաւ դէպի Կամօվա Հրուանդանը, Բօսէթի ծովածոցը, ուր հասաւ կէս օրէն վերջը ժամը 4.20ին։ Ի վերջոյ թշնամին դարձաւ նորէն Պալլաս ծովածոցին դէմ, և անկէց ալ դէպի հարաւ։

«ԱԼԷՔՍԷՎ»

ԽԱՂԱԽՆԵՐԸ ՔՈՐԷԱՅԻ ՄԷՋ

ՍԷՈՒԼ, Մարտ 7.— Քորէայի զինուորական իշխանութիւնը հեռագիր մը ստացաւ, ծանուցանող թէ Խաղախներու գունդ մը երէկ յարձակեցաւ Քորէական Քանկայ քաղաքին վրայ, սահմանագլխին մօտ։ Քորէացիք կը պնդեն թէ Խաղախները ծայրայեղութիւններ գործեցին։ Քորէացի զինուորները միջամտեցին, որոնցմէ շատերը սպանուեցան։ Կռիւը երկար չտեւեց։ Խաղախները քաղաքին մէջ գտնուած բոլոր խոտերը գրաւելէ վերջ հիւսիս քաշուեցան։

ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՃԱԲՈՆԻ

Ինչպէս կը յիշուի, Ռուսիա միւս Տէրութիւններուն նոր Ծանուցագիր մը ուղղելով կը բողոքէր Քորէայի մէջ Ճաբոնի բռնած արարքին դէմ։ Ճաբոն հետեւեալ յայտարարութիւնը ուղղեց Տէրութեանց, այս առթիւ.—

«Ռուս կառավարութիւնը անցեալները Ծանուցագիր մը ուղղեց Տէրութեանց, որով ճաքոնական կառավարութիւնը կ'ամբաստանուի թէ Քորէայի մէջ իր (Ճաքոնի) ինչ ինչ արարքները հակառակ են Միջազգային Օրէնքներուն, և թէ այսուհետեւ Քորէական կառավարութեան կողմէ եղած ոչ է յայտարարութիւն, և ոչ է գործողութիւն անվաւեր պիտի համարուին։ Ճաքոնական կառավարութիւնը այս միջոցիս բնաւ հարկ չիտեսներ կարեւորութիւն տալ ռուս կառավարութեան տեսութիւններուն, կարծիքներուն, կամ յայտարարութիւններուն, բայց իրաւունք և պարտք կը համարի ուղղել թիւր յայտարարութիւնները իրողութիւններուն, որոնք եթէ առանց հերքուելու մնան, Չէզոք Տէրութիւններուն մէջ կրնան սխալ հետեւութիւններ առաջ բերել։ Ըստ այմ, Ճաքոնի կայսերական կառավարութիւնը կը փափաքի հետեւեալ յայտարարութիւններն ընել ի մասին այն հինգ գործողութեանց, զորոնք իբրեւ լիովին ապացուցուած ցոյց տուած է ռուս կառավարութիւնը իր վերոյիշեալ Ծանուցագրին մէջ.—

« 1. Կայսերական կառավարութիւնը կ'ընդունի որ պատերազմի պաշտօնական Ցայտարարութենէն առաջ բաւական թուով Ճաքոնցի զօրքեր Քորէայի ցամաքը ելան, բայց արդէն իսկ պատերազմի վիճակ մը գոյութիւն ունէր Ռուսիոյ և Ճաքոնի միջեւ։ Քորէայի անկախութեան և հողային ամբողջութեան պահպանումը Պատերազմին նպատակներէն մին է, և հետեւաբար վտանգուած հողին վրայ Ճաքոնական զօրաց առաքումը իրաւացի և հարկաւոր էր, և բացի ատի, բացորոշապէս հաւանութիւն տուած էր նաև Քորէական կառավարութիւնը։ Հետեւաբար, Կայսերական Կառավարութիւնը մեծ տարբերութիւն կը գտնէ պարագաներուն բերմամբ Քորէա Ճաքոնցի զօրք ցամաք հանելու գործողութեան և առանց Չինաստանի հաւանութեան դէպի Մանչուրիա ռուսական զօրաց մեծամեծ գունդեր ղրկուելու գործողութեան միջեւ, երբ դեռ խաղաղիկ բանակցութիւնները կը շարունակուէին։

« 2. Կայսերական կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ բոլորովին անմիտ է Ռուսներուն այն յայտարարութիւնը թէ Ճաքոնցիք արգիլեցին ռուսական հեռագիրներուն ընդունուիլը Դանիական Ընդծովեայ Պարաններուն ընկերութեան կողմէ, և խորտակեցին Քորէայի Կառավարութեան հեռագրական հաղորդակցութիւնը։ Կայսերական կառավարութիւնը կողմէ այդ տեսակ գործողութիւններ եղած չեն։ Զէմուլբոյի Նաւահանգիստին մէջ Փետր. 8ին երկու ռուսական մարտանաւերուն վրայ Ճաքոնցիներուն ենթադրեալ յանկարծակի յարձակման գալով, աւելորդ չէ ըսելը թէ այն ատեն պատերազմական վիճակը գոյութիւն ունէր արդէն, և Քորէա հաւանած էր ճաքոնցի զօրաց Զէմուլբօ ցամաք ելնելուն, որ արդէն գաղրած էր չէզոք նաւահանգիստ մը ըլլալէ, գոնէ պատերազմիկներուն համար։

« 3. Կայսերական կառավարութիւնը դատարան հաստատած է գրաւուած նաւերուն խնդիրը քննելու համար։ հետեւաբար աւելորդ էր Ռուսներուն այն խօսքը թէ Ճաքոնցիք ապօրինի կերպով գրաւած են ռուս առեւտրական շոգենաւերը Քորէայի նաւահանգիստներուն մէջ։

«4. Ռուս կառավարութիւնը կ'ենթադրէ թէ, Ճաքոնական կառավարութիւնը Սէուլի իր դեսպանին միջոցաւ Քորէայի Կայսրէն խնդրած ըլլայ որպէսզի Քորէա այսուհետեւ ճաքոնական վարչութեան յանձնուի, և թէ ի հարկին ճաքոնցի զօրքեր պիտի գրաւեն երկիրը։ Կայսերական կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ այս ամբաստանութիւնը բացարձակապէս և բոլորովին անհիմն է։

«5. Ճաքոնական Կառավարութիւնը ո՛չ ուղղակի և ոչ անուղղակի կերպով ոչ է պահանջում ըրած չէ Սէուլի Ռուս դեսպանին որ քաշուի։ Իրողութիւնը հետեւեալ կերպով տեղի ունեցած է.— Փետր. 10ին Սէուլի Ֆրանսական Դարձակատարը Ճաքոնական Դեսպանին մօտ երթալով, իմացուց անոր —ինչպէս վերջը գրաւորապէս ալ հաստատուեցաւ— թէ Ռուս դեսպանը կը փափաքի Քորէայէն մեկնիլ, և այս մասին Ճաքոնցի Դեսպանին կարծիքը կը խնդրէր։ Ճաքոնական Դեսպանը պատասխանեց որ, եթէ Ռուս Դեսպանը կ'ուզէ խաղաղութեամբ քաշուիլ, իրեն հետ տանելով իր պաշտօնեաները և դեսպանատան պահակազօրքերը, ամէն կերպով պիտի պաշտպանուի Ճաքոնցի զօրաց կողմէ։ Ասոր վրայ Փետր. 12ին իր կամքովը և յաժարութեամբը քաշուեցաւ, և մինչեւ Զէմուլբօ Ճաքոնցի զօրաց գունդ մը իրեն ուղեկցեցաւ։ Հետեւաբար անհիմ է Ռուս կառավարութեան այն խօսքը թէ Ճաքոնցի դեսպանը ֆրանսական դեսպանին միջոցաւ պահանջած ըլլայ որ ռուս դեսպանը Սէուլէն ելնէ։ Այս առթիւ կարելի է դիտել տալ թէ Ցուզանի ռուս հիւպատոսը իր պաշտօնատեղին մնաց մինչեւ Փետր. 28։ Բսուեցաւ թէ անիկա պարտաւորուած էր իր տեղը մնալ մինչեւ որ հրանգ ընդունի, զոր Սէուլի ռուս դեսպանը ձգձգեց տալ՝ Սէուլէն իր մեկնելէն առաջ։ Երբ վերջապէս հարկ եղած հրանգները հասան ռուս հիւպատոսին, և անիկա փափաքեցաւ կարելի եղածին չափ շուտ մեկնիլ Ցուզանէն, նոյն նաւահանգստին ճաքոնական հիւպատոսը առաջարկեց անոր դիւրութիւն տալ իրեն, և Ճաքոնական հիւպատոսին կողմէ կատարուեցաւ Ճաքոնի ճամբով անոր Շանկայ երթալուն ամէն կարգադրութիւն։»

ԲԵԹԵՐՍԹՈՒՐԳ, Մարտ 9.— Ապացոյցներ կան թէ Ճաքոնցիք գաղտնաբար կը ջնան Զինացիները գրգռել Ռուսիոյ դէմ, Պատերազմին բացէն մասնակցիլ, և հաւանական է որ իրենց ջանքերը յաջողին։ Ցիանա յայտարարած է որ եթէ Զինաստան Ճաքոնի միանայ, այդ պարագային ալ պարտաւոր չէ օգնել իր զինակցին, սակայն ուրիշ բան՝ եթէ եւրոպական չէզոք Տէրութիւն մը Ճաքոնի կողմը բռնէ։

Ռուս թերթերը կը ծանուցանեն թէ 50 Պօէր Կամաւորներու խումբ մը վերջերս Սամարայի ճամբով դէպի Մ. Արեւելք գացին ռուս բանակին միանալու համար Ճաքոնի դէմ։ Ամէնքն ալ երիտասարդ էին, կայտառ, առողջ, և իրենց երեւոյթը հիացում պատճառեր է Ռուսներուն։

Նոյն թերթերը կը սպառնան Անգլիոյ և Ամերիկայի, իրենց երկրին հետ ռուսական վաճառականութիւնը դադրեցնել, ո՛չ ծախել իրենց և ո՛չ գնել իրենցմէ, եթէ չարունակեն համակրանք ցոյց տալ Ճաքոնի, և Ռուսներուն բոլոր առեւտրական պիտոյքները հոգալ Աւստրիայէն, Գերմանիայէն և Իտալիայէն, օրինակ բերելով Պիզմարք իշխանը, որ կը մերժէր Ֆրանսական գինի խմել։

ԹՈՒՐԻՕ, Մարտ 8.— Իթօ մարքիզ հրաման ընդունեց Քորէա երթալ իբրեւ Արտասովոր Պատուիրակ։ Ճաքոնի կայսեր բարեկամական ինքնագիր մէկ նամակն ալ պիտի տանի Քորէայի կայսեր։ Մէկ չաբաթէն պիտի մեկնի փայլուն հետեւորդներու ընկերակցութեամբ, Քաղաքային, Զինուորական և Նաւային Սպաներով։ Պատուիրակութիւնը զուտ բարեկամական և անձնական բնութիւն ունի, առանց ոչ է քաղաքական նշանակութեան։ Սէուլի մէջ քիչ ժամանակ միայն պիտի մնայ։

Վլատիվոսթոքի ռմբակոծման լուրը Լոնտոնէն հոս հեռագրուեցաւ, և զարմանք մը եղաւ ժողովուրդին համար։ Գործին պաշտօնական տեղեկագիրը դեռ հրատարակուած չէ։

Մի քաղաքային անսահման վատահութիւնը կը վայելէ Իթօ մարքիզ, որուն 1898ին անակնկալ այցելութիւն մը տուաւ կայսրը, պատիւ մը՝ որ երբեք ճաքոնցի ուրիշ ոչ է պետական մարդու եղած չէ։

Քորէայի կայսրն ալ շատ կը յարգէ զինքը, և իր երկրին կարեւոր գործերուն կարգադրութեան առթիւ ասկէց առաջ քանիցս Իթոյի կարծիքը հարցուցած էր մասնաւոր թղթաբերներու միջոցաւ։

Ճաքոնական բանակին զօրահանութիւնը թուղթի վրայ շատ պարզ բան մը համարուած էր, բայց գործնականի մէջ հայրենասէր Ճաքոնցիներուն ենթադրածին նման արագութեամբ չի կատարուիր։ Մոլուն վրայ տարուած յաղթութիւնները չեն պակեր դեռ Ճաքոնցիներուն ակնկալութիւնը դիւրաւ ցամաք զօրք հանելու։ Կլիմային, ֆիզիքական աշխարհագրութեան արգելքները թշնամի նաւատորմին աւելի սուղի կը նստին իրենց։

Ծովակալ Ալեքսէվ Մուքդէնի չինացի պահակազօրքերուն վրայ վատահութիւն չունենալով, իր կեդրոնը Խարպին պիտի փոխադրէ։ Եթէ ասիկա ճիշդ է, ռուսերուն պատեանը պատուելուն պէս Ճաքոնցիք պիտի կրնան զօրք և ռազմամթերք ցամաք հանել Բորթ Արթուրը պաշարելու համար։

Զիֆուէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ճաքոնական նաւատորմին մեծ մասը հետազօտութիւններ ըրաւ Քորէայի և Մանչուրիոյ արեւելեան ծովեզերքներուն երկայնքը գտնուած բոլոր նաւահանգիստներուն մէջ, Վլատիվոսթոքի ռուս նաւախումբը գտնելու յուսով։ Հիմա կ'ենթադրուի թէ այդ նաւախումբը ապահով կը գտնուի կա՛մ Վլատիվոսթոքի նաւահանգստին մէջ, և կամ ամուր գետին մէկ ջրանցին մէջ։ Վլատիվոսթոքի բացէն անցնող Ճաքոնական նաւախումբին կ'ընկերային 35 փոխադրանաւեր զօրքերով լեցուն։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԳՈՔՍԳԱ ԵՒ ՔԱՖԳՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԾՈՎԱՅԻՆ ՄԵԾ ՊԱՅՔԱՐ

ԸՆԿՂՄԱԾ ՆԱՒԵՐ

ՆՈՐ ՌՄԲԱԿՈԾՈՒՄ ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐԻ

ԲԱՐԻԶ, 12 մարտ.— Ճաքոնական նաւատորմը, Թօկօ ծովակալին հրամատարութեամբ, դարձեալ յարձակեցաւ Բորթ-Արթուրի վրայ։ Ռուսական Թորփիլանաւերու խումբ մը Բորթ-Արթուրէն դուրս ելլելով յարձակեցաւ ճաքոնական Թորփիլանաւերու վրայ։ Մանր ընդհարում մը տեղի ունեցաւ, որու միջոցին ճաքոնական Թորփիլանաւ մը ինչպէս նաև ռուսական Թորփիլանաւ մը ընկղմեցան և ճաքոնական յածանաւ մը ծանրապէս վնասուեցաւ։ Ընկղմած ռուսական Թորփիլանաւին նաւաղներուն կէսը խեղդուեցաւ և կէսը դերի բռնուեցաւ։

ԲԵԹԵՐՍԹՈՒՐԳ.— Ծովակալ Ալեքսէվ Մուքդէնէ հետեւեալը կը հեռագրէ Զարին, մարտ 11 թուով.—

Բորթ-Արթուրի նաւատորմին հրամատար ծովակալ Մաքարով երէկ հետեւեալը հեռագրեց Բորթ-Արթուրէն.— «Մեր վեց Թորփիլանաւերը հանդիպեցան թշնամի Թորփիլանաւերու, որոնց կ'ընկերանային յածանաւեր։ Մեր Թորփիլանաւերէն կը կը դտնուէր Մաթուսեվիչի հրամատարութեան տակ։ Տաք պայքար մը սկսաւ անմիջապէս, բուռն կրակով մը։ Այս ծովամարտին միջոցին մեր Վիկսքնի Թորփիլանաւը Թորփիլ մը արձակելով ընկղմեց թշնամի Բհօսան Թորփիլանաւը։ Բայց, երբ մեր նաւատորմիկը կը վերադառնար, Սքերկեոչի Թորփիլանաւը, տեղակալ Սէրկեյէվի հրամատարութեամբ, ծանր վնաս կրած ըլլալով սկսաւ ընկղմիլ։ Ժամը առտուան 8ին միջոցները մեր 5 Թորփիլանաւերը վերադարձան։ Եւ որովհետեւ Սքերկեոչի վտանգաւոր կացութիւնը ակներեւ էր, դրոշակ Նովիկի վրայ պարզել տուի և Պայանի հետ միասին օգնութեան փութացի։ Բայց թշնամի 5 յածանաւեր մեր Թորփիլանաւը կը չրջապատէին ա՛յնպիսի կերպով մը որ, թէև մօտեցանք բայց չյաջողեցանք ազատել։ Սքերկեոչի ընկղմեցաւ։ Իր նաւաղներուն մէկ մասը դերի բռնուեցաւ և մնացեալը խեղդուեցաւ։

«Դիւերային յարձակման մասնակցող ռուս նաւերուն մէջ 3 հոգի սպանուեցան, 2 հոգի ծանրապէս, 18 հոգի և մէկ սպայ ալ թեթեւապէս վիրաւորուած են։

«Ժամը առտուան 9ին թշնամի 14 նաւեր դարձեալ մօտեցան Բորթ-Արթուրի և սկսան ռմբակոծել։ Մեր նաւատորմին մեծ թնդանօթներուն պատճառով թշնամին բաւական հեռու կը կենար։ Ռմբակոծութիւնը տեւեց կէս օրէն ետք մինչեւ ժամը մէկ, այսինքն 4 ժամ։ Նկատի առնելով որ թշնամին 12 բթամատնոց 154 ռումբ արձակած է, մեր նաւերը աննշան վնասներ կրած են։ Սպայ մը թեթեւապէս վիրաւորուեցաւ, 4 զինուոր վիրաւորուեցան և մէկ զինուոր սպանուեցաւ։ Ռմբակոծութեան սկիզբը մեր բերդերը դէմ դրին թշնամի կրակին։ Բայց այդպէս մինչեւ հեռուէն կատարուած թնդանօթաձգութիւն մը ոչ է արդիւնք չէր կրնար տալ։ Այսուհանդերձ կը տեսնուին թէ կարեւոր վնասներ տեսնուած են ճաքոնական թափազակոծ յածանաւին վրայ։ Այս վնասները կարելի չէ ճշդել այնքան հեռուէն։ Նոյն իսկ 12 քիլօմէթր հեռուէն բաւական ռումբեր արձակուեցան։»

— Բորթ Արթուրի հրամանատարը հեռաւեալ մանրամասնութիւնները կը հեռագրէ վերջին ռմբակոծութեան վերայ.— « Երբ թշնամին կրակի սկսաւ, մեր բերդերը անմիջապէս սկսան պատասխանել։ Թշնամի 6 մարտանաւեր որոնք Լիաօ-Չէուի բերդին եռանը կը գտնուէին, սկսան ռմբակոծել բերդերը։ Թշնամին շուրջ 200 ռումբ արձակեց։ Մեր բերդերուն արձակած կրակին ծանրապէս վնասուեցաւ ճաքոնական յածանաւ մը։ Ռմբակոծութեան հետեւանքը աննշան է, 6 զինուոր վիրաւորուեցան բերդերուն վրայ։

ՔՕԼՕՆԲԸ.— Կապէք տը Քօլօնը ազգային աղրիւրէ լուր կառնէ թէ, ճաքոնցիք ցամաք ելած են Թաթանկրաաւ և ետ մղելով ռուսերը գրաւած են Քինթիէն-Չէուէնէն և Անթունը։ Թերթը կը յարէ թէ եթէ այս լուրը ճիշդ է, ուրեմն Ճաքոնցիք ռուս զինուորական կացութեան գրեթէ ետեւը կը գտնուին։

ԲԵԹԵՐՍԹՈՒՐԳ.—Մանչուրիոյ ռուս բանակին ընդհ. հրամատար զօր. Քուրոքաթքին այսօր մեկնեցաւ դէպի պատերազմին թատրը, ժողովուրդին խանդավառ ցոյցերուն մէջ։ Ողջերթ մաղթելու եկած էին Միխայէլովի մեծդուքսը և բաղմաթիւ պալատական և բարձրաստիճան պաշտօնատարներ։

ԹՈՒՐԻՕ.—Ռուսերը Չէնսդ-Չէուն նիկու քաշուեցան։ Պաշտպանութեան համար հողային պատնէշներ կանգնեցին, ձախ եզերքին վրայ արդէն չենուած բերդերէն զատ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Զիֆուէն Տէյլի Մէյլ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ 10 օրէ ի վեր ճաքոնական 16 փոխադրանաւեր զօրք ցամաք հանեցին Քորէայի արեւելեան կողմը Չէմուլբոյէն 12 ժամ՝ անդին Նաւահանգիստ մը, զոր Ճաքոնցիները Քիաաւ-Չէուս կը կոչեն։ Փետր. 27էն ի վեր 10,000 Ճաքոնցիք ցամաք ելան Քէչու։

ՊԵՐԼԻՆ.—Կը հաւատան թէ, ռուս դիւանագիտութիւնը չատ գործեն է Գերմանի կառավարութեան մօտ և թէ գերմանիոյ բարեկամական ձեռնտուութիւնը ապահովուած է Ռուսիոյ համար։ Սակայն համաձայնութեան պայմանները յայտնի չեն։

ԼՈՆՏՈՆ.— Մեր դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ կը հաւատան թէ, ոչ է պետութիւն չպիտի ճանչնայ Ճաքոն-քորէական դաշնագիրը։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

12 Մարտ 1904

Ֆրանս. 3% Français)	95 95
Բէժի (Tab. Turcs)	354 —
Օսմ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	80 40
Երկաթուղի (Lots Turcs)	114 —
Պանգ Օթթ. (Banque Ott.)	551 —
Թրանսվալ (Transvaal)	85 —

ԲԱՄՊԱԿ

8.78 բէնս։

28 Փետրուար 1904

ՍԿԻՒՏԱՐԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԸ

Սկիւտարի Աղքատախնամին Նախարդ Տնօրէն Խորհրդոյ հաւիներուն վրայ խնդիր ծագեցաւ յօդուածագրի մը և Իճառնեան էֆ.ի միջեւ։ Իրրեւ թղեցի, անշուշտ կը փափաքինք որ ճշդուի թէ հաւիներն ստոգիւ անկոնո՞ն են թէ ոչ։ Իճառնեան էֆ. յայտարարեց թէ կանոնաւոր են։ կը սպասենք տեսնել թէ ինչ պիտի պատասխանէ յիշեալ յօդուածագիրը։

ՀԵՏԱՔՐՔՐԻՐ

Սկիւտար, 28 Փետր.

«Ատամնաբոյժ Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ
Կարդալ Դ. երես

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ

ՍԿԻԹԱՑԻՔ ՍԷՋ

Ս. Պատրիարք Հայրը, որ չաբաթ օր իր բնակարանէն ուղղակի Կայս. Պալատ գացած էր Պատրիարքարանի աւագ գործակատար Արիս էֆ. Ֆէսճեանի ընկերակցութեամբ, ժամը 8 ու կէսին, Կայս. Պալատէն Պէշիկթաշի ճամբով Սկիւտար անցաւ։ Նաւամատոյցին վրայ դիմաւորեցին Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ քարոզիչ Տ. Ներսէս Վրդ. Դանիէլեանց և Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն Միհրան էֆ. Արծրունի, որ միանգամայն Ճեմարան վարժարանի Հոգաբարձութեան ատենապետն է։ Ն. Ամենապատուութիւն առաջնորդուեցաւ ուղղակի Ճեմարան վարժարան, որուն դռնէն դիմաւորեցին Ս. Խաչ եկեղեցւոյ քարոզիչ Տ. Մկրտիչ եպիսկ. Վեհապետեան, Տ. Տաճատ քհ. Փաշայեան, վարժարանին Հոգաբարձութեան ատենադպիր Անիկտոս էֆ. Ահարոնեան, տեսուչ Մարտիրոս էֆ. Պապոնեան և Կրթական Մասնաւոմբին անդամներէն ոմանք։

Ն. Սրբազնութիւն իր հետեւորդներուն հետ երգեցիկ աշակերտներու առաջնորդութեամբ, միջին դասընթացքի սրահը ելլելով պահ մը հանգիստ առաւ։ Հոս, վարժարանին բոլոր աշակերտները, մանչ և աղջիկ, յատկապէս Ն. Սրբազնութեան անուան ձօնուած և նոր պատրաստուած խմբերգ մը երգեցին, որմէ վերջ վարժարանին աշակերտներէն Պ. Եդուարդ Զափրաստեան ուղերձ մը արտասանեց և Ն. Սրբազնութեան օրհնութիւնները հայցեց։ Ս. Պատրիարք Հայրը գոհունակութիւն յայտնեց ուսանող մանկտւոյն արտայայտած զգացումներուն համար և իր բնական զուարթ ոճով յորդորեց մանուկները որ աշխատին իրենց վրայ թափուած յոգնութիւնները արդիւնաւորել։ Յետոյ Ն. Սրբազնութիւն առաջնորդուեցաւ աղջկանց սրահը. գոհ մնաց պատրաստուած ձեռագործներուն համար և առաջարկեց աւելի խնամք տանիլ կար ու ձեւ սորվեցնելու աղջկանց, որոնցմով կարելի է օր մը իրենց ապրուստը հայթայթեն։ Անցաւ մանկապարտէզի սրահը. 4 տարեկան փոքրիկ աղջիկ մը, Սրբուհի Մագասուտան, մօտեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր և թոթով լեզուաւ խնդրեց որ օրհնէ զիրենք և թոյլ տայ որ մօտենան իրեն և Ս. աչը համբուրեն ըստ պատուէրին Յիսուսի, «Թոյլ տուք մանկտւոյն գալ առ ի»։ Ս. Պատրիարք Հայրը շատ գոհ մնաց և համբուրեց փոքրիկը, և բոլոր փոքրիկները օրհնեց և վարժարանի նորանոր կարգադրութեանց և յառաջադիմութեանը համար ձեռք առնուած միջոցներուն համար վարժարանի Հոգաբարձութեան և տեսչութեան իր գոհունակութիւնն յայտնելէ յետոյ մեկնեցաւ։

Ս. Պատրիարք Հայրը, յետոյ նախագահեց Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ կիրակնամուտի եկեսցէի արարողութեանց, որուն մասնակցեցան բացի եկեղեցւոյ քահանաներէն Ս. Խաչի քահանաներէն ոմանք ալ։

Ն. Սրբազնութիւն գիշերը հիւրընկալուեցաւ ծանօթ ճարտարապետ Մելիտոսեան Գրիգոր էֆ.ի բնակարանը։

Երէկ առաւօտ կանուխէն Ս. Կարապետ եկեղեցին լեցուած էր երկսեռ խուռն բազմութեամբ որոնք հեռաւոր թաղերէ փութացած էին Ն. Սրբազնութեան քարոզը լսելու համար։

Ն. Սրբազնութիւն բնաբան առնելով օրուան Աւետարանէն Քրիստոսի խօսքը թէ «Եւ ես ձեզ ասեմ արարէք ձեզ բարեկամս ի մամոնայէ անիրաւութեան» բացատրեց Տնտեսի առակին իմաստը։ Տնտեսը՝ ընդհանուր մարդկութիւնն, ըսաւ, մամոնան աշխարհային բարիքներն են, և այդ բարիքներուն բուն տէրը՝ Աստուած է։ Քրիստոս անիրաւ կը կոչէ աշխարհային բարիքները այսինքն սուտ մամոնայ, վասն զի Ճշմարիտ մամոնան հոգւոյ բարիքներն են։ Հետեւապէս մենք Տնտեսը այսինքն աւանդապահն ենք այդ արտաքին բարիքներուն, անոնք մերը չեն, այլ անոնց մատակարարութիւնը միայն մեզի տրուած է, որպէս զի անոնցմով կարենանք հոգեկան բարիքները պատրաստել. այն է, սուտ մամոնայով առաքինութիւններ պիտի գործենք որպէս զի կարենանք ճշմարիտ բարիքները վայելել։ Առողջութիւնն ալ կրնանք համարել Աստուածապարգեւ մի մամոնայ. ազդեցիկ դիրքն ալ նոյնպէս մամոնայ մըն է, ատոնք բոլորը մեզի տրուած են անոր միջոցով առաքինութիւններ գործելու։ Երբեք պէտք չէ ըսել թէ, իմ դրամս է ես ուզածիս պէս կը գործածեմ, իմս է առողջութիւնը իմ ուզած կերպով զայն կը վարեմ և այլն։ Ո՛չ, մենք տէրը չենք ատոնց, մենք Տնտեսներն ենք միայն։ Մեր դրամը պէտք չէ մեր կիրքերը գոհացնելու գործածել, մեր առողջութիւնը պէտք չէ շուայտութեանց տալ, այլ պէտք է առաքինութիւններ գործելու ծառայեցնենք զանոնք և այն ատեն միայն անիրաւ մամոնայէն կրնանք ճշմարիտ մամոնան պատրաստել, այսինքն արտաքին բարիքներով հոգեկան բարիքները ժառանգել։

Ն. Սրբազնութիւնը մէկ ժամէ աւելի խօսեցաւ իրեն յատուկ պերճախօսութեամբ և յորդորեց բարեպաշտ ժողովուրդը իրարու օգնել, աղքատին ողորմիլ, այրին մխիթարել, որբը պաշտպանել, այս է միակ պայմանը Աստուծմէ մեզ յանձնուած բարիքներուն։

Եկեղեցին աւարտումէն վերջ Ն. Սրբազնութիւնը Թաղ. Խորհրդարանին մէջ պահ մը հանգստանալէ վերջ, կէս օրուան ճաշը ըրաւ Մելիտոսեան էֆ.ի բնակարանը և յետոյ ուղղակի Մայր Եկեղեցի իջաւ իրիկուան ժամերգութեանց նախագահելու և քարոզելու։

—Պէրպէրեան վարժարանի բոլոր աշակերտները իրենց ուսուցիչներուն առաջնորդութեամբ Ս. Կարապետ եկեղեցին գացած էին երէկ ունկնդրելու Ս. Պատրիարք Հօր քարոզը։

ՏՆՏԵՍ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ առջի օր գումարուեցաւ Պատրիարքարանի մէջ և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.

1. Խորհուրդը կեդր. համարակալին տեղեկագրին վրայ, կատարեց քննութիւնը Մայր եկեղեցւոյ Դպրաց Դասու 1902 Մարտ 1է 1903 Փետր. 28ի մատակարարութեան հաշուոց և հաստատելով անոնց ճշդութիւնը, ինչպէս նաեւ մատակարարութեան օրինաւորութիւնը, որոշեց իր քննութեան արդիւնքը տեղեկագրել կրօն. Ժողովոյ և հաշուոց վաւերացումը խնդրել։

2. Ճարտարապետ Մելիտոսեան Գրիգոր էֆ. Խորհրդոյ յանձնարարութեան համաձայն՝ քննած էր Գանտիլլիի եկեղեցւոյ պահարաններուն, դպրոցի չէնքին և մասամբ հրկիզեալ տան նորոգութեան կարօտ վիճակը և հաղորդած էր արդիւնքը իր տեղեկագրով։ Խորհուրդը ուշադրութեան առնելով նոյն տեղեկագիրը հաստատեց պէտքը առաջադրեալ նորոգութեանց և առ այն տնօրինեց կարեւորը։

3. Տ. Տիրայր Վրդ. Մարգարեան մէջ բերելով իր զբաղմանց շատութիւնը խնդրած էր ուրիշ վարդապետի մը յանձնել Էյուպի Ս. Եղիա եկեղեցւոյ Մնտուկին՝ Դանիկեան որբոց ունեցած պարտուց դումարին հայթայթման աշխատութիւնը։ Խորհուրդը որոշեց յանձնարարել Ս. Եղիայի Թաղ. Խորհրդոյ, որպէս զի ուրիշ յարմար եկեղեցական մը սահմանէ այդ գործին և ծանուցանէ անոր անունը։

4. Պալաթի Թաղ. Խորհուրդը գրով մը Ս. Պատրիարք Հօր դիմելով խնդրած էր ըստ առաջնոյն արտօնել տեղւոյն աղքատախնամի գանձանակին շրջագայութիւնը, իր միամեայ պայմանաժամը լրացած ըլլալուն հետեւանօք։ Խորհուրդը յետ քննութեան հաստատեց Այս կինը մէկ հատիկ մանչ զաւակ մը ունէր, Էյտուարտ անունով, որ Մաթիլդէն հաղիւ քանի մը տարու մեծ էր։

Էյտուարտ այն օժտուած երիտասարդներէն էր, որոնք չատ յուսալից ապագայ մը գուշակել կուտան կանուխէն։

Իր հօր մեծաքանակ հարստութիւնը մազի չափ չէր կրցած չեղեցնել զինքը պարկեշտութեան և գործունէութեան սահմաններէն, և երիտասարդը դիւանագիտական սքանչելի կրթութիւն մը առած ըլլալով, կը սպասէր պետական կարեւոր պաշտօնի մը կոչուելու։

Լիւսքռոլ ընտանիքը Բարիզ կը բնակէր, և չատ ցանցառ կերպով կ'այցելէր Մաթիլտի հօր, որ, իր գեղկական կեանքին մէջ թաղուած, կը սպասէր միշտ իր պառաւ ազգականուհին մեռնելուն։

Էյտուարտ և Մաթիլտ, եղբօր և քրոջ զաւակներ ըլլալով հանդերձ, հաղիւ երկու անգամ տեսած էին զիրար իրենց պատանեկութեան տարիքէն ի վեր։

Բայց Էյտուարտ, երբ իր համալսարանական ուսումը կատարելագործեց, մտքի կազդուրման մը պէտքը անհրաժեշտ նկատելով, առաջարկեց իր հօր Բարիզէն հեռանալ և իր հօրեղբօր կալուածներուն մէջ անցընել քանի մը շաբաթ, ինչ որ առիթ մը պիտի ըլլար տեսնելու Նաեւ Մօրեղբայրն ու անոր աղջիկը։

Էյտուարտի հայրը պատճառ մը չունէր այս գաղափարին ընդդիմանալու։

Ուստի, քանի մը ճամբու պատրաստութիւններէ ետքը, մեկնեցան։

Էյտուարտ սրտագին խանդավառութեամբ մը ողջունեց իր մօրեղբօր աղջիկը, որ բոլորովին մեծցած և գրաւիչ գեղեցկութիւն մը ստացած էր։

Մաթիլտ ալ հոգեկան անբացատրելի հրճուանք մը զգաց, տեսնելով իր հօրաքրոջ այս առոյգ տղան, որ մարմնական և մտաւորական ամէն առաւելութիւններով օժտուած էր։

Այս առաջին մերձաւորութիւնը բաւական եղաւ անոնց հոգին վրդովելու քաղցր յոյզերով, և սիրոյ խորհրդաւոր ծաղիկը իսկոյն բուրումնաւէտեց անոնց մատղաշ սրտին բոլոր ծալքերը։

Երկու օր վերջը Էյտուարտ և Մաթիլտ խոստովանած էին արդէն իրենց սէրը, և երդում ըրած էին անբաժան պահել իրենց այս գեղեցիկ միութիւնը։

Պարոն Լիւսքռոլ, որ քանի մը շաբաթուան համար միայն հեռացած էր Բարիզէն, տեսնելով որ Էյտուարտ միտք չունի երբեք մօրեղբօրը տուն չգալու, իրիկուն մը Մաթիլտի և անոր հօրը առջեւ ըսաւ թէ չատ երկար տեւած էր արդէն իրենց բացակայութիւնը, և թէ հետեւեալ օրը մեկնելու ստիպուած էին անպատճառ։

Երիտասարդը առարկութիւն չըրաւ, բայց Մաթիլտ աղերսական նայուածք մը ուղղեց երիտասարդին, որ անոր թարթիչներուն թրչիւնը նշմարեց հեռուէն։

Երբ քիչ մը վերջը հայր ու զաւակ առանձին մնացին, Էյտուարտ ակնածոտ լրջութեամբ մը հօրը մօտենալով,

—Սիրելի՛ հայր, ըսաւ, վերջնականապէս որոշա՞ծ էք մեր վաղուան մեկնումը։

—Այո՛, զաւա՛կս, պատասխանեց հայրը քաղցրութեամբ, չէ՞ս գիտեր որ մայրդ մեզի կը սպասէ անհամբեր։ Երկու շաբաթուան համար մեկնեցանք Բարիզէն, և ահա մէկ ամիսն ալ անցաւ։

(Շարունակելի)

„ՄԱՆԶՈՒՄԷ"Ի ԹՈՒՄԹՈՆԸ 26

ԵՐԿՈՒ ՕՐՕՐՈՑՆԵՐԸ

ՎԷՊ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ-ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Հեղինակ ԷՄԻԼ ՌՈՇՊՈՒԴ

Թարգմանիչ ԳԷՈՐԳ ՍԻՄՔԷՇԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԿՈՑԳԻՆ ԱՂԱՋԻԿԸ

Ֆռանժի իր վերջին յոյսը դրած էր պառաւ ազգականուհիի մը վրայ, որ Ֆրանսայի հարաւային գաւառներէն մէկը կը բնակէր, և որուն վիթխարի հարստութիւնը կրնար մեծապէս օգտակար ըլլալ իրեն։ Բայց այդ պառաւն ալ, հակառակ իր ինչսուն տարիներու բեռին, միշտ կը չարունակէր մնալ իր քաջառողջ ծերութեան մէջ կանգուն, և երբեք յոյս չէր ներշնչեր որ մօտ ժամանակուան մէջ պիտի հեռանայ այս աշխարհէն։

Օր մը Ֆռանժիի մեծ քոյրը այցելութեան եկաւ իրեն, և իրենց պապենական ստացուածքներուն այս քայքայուն վիճակը տեսնելով, իր ամուսնոյն ստակէն փոխառութիւն մը ընել առաջարկեց։

Բայց Մաթիլտի հայրը սրտմտեցաւ այս առաջարկին դէմ, և խրոխտաբար յայտարարեց թէ աւելի լաւ կը համարէր մեռնիլ քան թէ ուրիշին ստակովը գործ տեսնել։

Ֆռանժիի քոյրը, որ խիստ աղէկ կը ճանչնար իր եղբօր բնաւորութիւնը, ձայն չի հանեց։

Ադամեան ընտանիքը իր խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնէ այն ամէն ազգականներուն, բարեկամներուն և համակիրներուն որոնք ներկայ գտնուելով ԱԴԱՄ ԱՂԱ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան, իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին այս տխուր առթիւ։

Կարդալ Դ. Երես «Ինչիոն»

Ապահովագրական Ընկերութեան աղդը

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Մէքթէպը Մի.լթիէի Շահանէ ուսուլը իտարէ մուսլիմի իլլ. Զբյա պէյէ թէրֆիէն բիւթպէի Սանիյէ սընֆը միւթէմայիզի,

Սիվազ վիլայէթի մէքթուպի դալէմի միւմէյիզի իլլ Զբյա էֆ.յէ թէրֆիէն բիւթպէի Սանիյէ սընֆը սանիսի

Էրկէրի Ըէժի միւաիրի իլլ. Ահմէտ Շիւքրի պէյէ բիւթպէի Սանիյէ սընֆը սանիսի թէվճիհի պույրուլմուշ տրը։

ՆԸՇԱՆ

Այտրն վիլայէթի Մէարիֆ իտարէսի պաշ քեաթիպի Ալի Ր ղա էֆ.յէ գըտէմ վէ էհլիյէթի ճիհէթիյէ տէօրտիւնճի բիւթպէտէն Մէհիմի,

Տիարպէքիր վիլայէթի Մէճլիսը իտարէսի ազասընտան սաատ. Ապտիւլ-Գատէր բաշա հազրէթլէրինին մախտուսը Ապտիւլ-Ղանի պէյէ տէօրտիւնճի բիւթպէտէն Օսմանի,

Տուլունը Ուսմանիյէ իտարէսինտէ պիրինճի սընֆի խատէմտէն Միխաէլ վէ Սեփոն էֆ.լէրէ պէշինճի բիւթպէտէն Մէհիմի Նըշանը զիշանլարը իհսան պույրուլմուշ տրը։

ՆԵՐՔԻՆ

ԱՐԱԳԱՀԱՐՈՒԱԾ ԹՆԴԱՆՕԹՆԵՐ. —Գերմանիոյ Վիլհելմ կայսրը 7½ սանդիմէթրոց արագահարուած թնդանօթի նմոյշ մը նուիրած էր Վեհ. Սուլթանին։ Այդ նմոյշին համաձայն, Արքունի թնդանօթարանը 6 թնդանօթներ չինած ըլլալով, Կայս. Իրատէ մը հրամայեց զանոնք յատկացնել Բերայի թնդանօթափդ զօրաց տիպար դունդին։

—Գերմանիա յանձնարարուած արագահարուած թնդանօթները քննելու համար Պերլին գտնուող կայս. Թիկնապահ Ռիզա փաշա և գնդ. Հըֆզի պէյ Պոլիս դարձան։

ՄԱՒԶԷՐԵԱՆ ՀՐԱՑԱՆ. — 200,000 Մաւզէրեան հրացան յանձնարարուած են Գերմանիա։ Ատոնց արժէքին երրորդ վճարումը կատարեց զինուորական սպառազինմանց մնտուկը, Կայս. Իրատէի մը համաձայն։

ՕՍՄ. ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ. — Ամերիկայի Բրամբ նաւարանին մէջ վերջին դրութեամբ շինուած Ապտիւլ-Մէճիտ զրահապատ-յածանաւը ճամբայ ելաւ Պոլիս գալու համար։ 330 ոտք երկայնութիւն, 42 ոտք լայնութիւն և 3250 թոնս տարողութիւն ունի։ Ցածանաւը Տարանէլի առջեւ պիտի յանձնուի կայս. կառավարութեան։

—Ճենովայի մէջ չինուող Լուիճը-Հիւմայուն մարտանաւն ալ մօտերս կ'աւարտի։ Բացի թնդանօթներէ՝ թորփիլարձակ խողովակներ ալ պիտի ունենայ։ Հէյպէլիի ծովային վարժարանին ուսանողներուն գործնական կրթութեան համար իբր դպրոց-մարտանաւ պիտի գործածուի։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐԸ. — Թուքերէն թերթերը կը գրեն թէ, Փետր. 10ին, եէնիճէի մօտ, Պալքաններու ետեւի կողմը ընդհարում մը տեղի ունեցեր է օսմ. զօրքերուն և պուլկար աւազակներուն միջև և այս վերջինները ցիրուցան եղեր են։

—Փետր. 20ին գիշերը Ճուսայի Պալայի Սէվքէթ գիւղին մէջ երեւան ելլող պուլկար աւազակներն ալ վտարուեր են։

—Բրուչէվոյի մօտերն ալ աւազակախումբ մը նուաճուելով անոր ձգած զէնքերը յանձնուեր են զինուորական մթերանոցին։

—Աւազակներու թելադրութեամբ փախչողները կամաց կամաց կը դառնան իրենց տեղերը։ Անցեալ շաբթու չորս հոգի ևս զղջում յայտնեցին։

ՐՈՒԻՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԴՆԵՐԸ. — Ցարդ 15,000 ոսկի ծախսուած է աւազակներէն քանդուած տուներուն չինութեան համար, և 21,000 ոսկի ալ բաժնուած է 50,000 կարօտեալներու։ Երկրագործական պանքան % 6 ով 5000 ոսկի փոխ տուած է Մանասթրի աղքատ երկրագործներուն։

—Սկանիկի նահանգին եղերքը, մաքսանենգութիւնը արգիլելու համար 8 եղերապահ շղթենաւեր պիտի յանձնարարուին։ Ատոնք 14 մղոն արագութիւն պիտի ունենան և զինուած պիտի ըլլան երկու փոքր և երկու մեծ թընդանօթներով։

1320ի ԵԼՄՏԱՑՈՑՔ. — Ելմտական 1320 տարին այսօր կը սկսի։ Այդ առթիւ, Կայս. նահանգներուն և պետական պաշտօնարաններու կողմէ պատրաստուած մասնակի ելմտացոյցները ամբողջացան և քննութիւնները աւարտեցան։

ՀԱՑԵՐԸ. — Տեղական ցորեններու տեսակը ազնուացնելու և հացին գինին բարձրանալուն առաջքը առնելու մտօք, հրաման տրուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնարանին, անմիջապէս ընտիր սերմնցու գնել և պէտք եղած տեղերը ղրկել։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. — Ֆէրտինանտ իշխան կատարելապէս ապաքինեցաւ իր վերջին հիւանդութենէն և Զատ-Բուրուէն Սոֆիա դարձաւ։

—Անգլիա զինուորական կցորդութիւն մը հաստատեց Սոֆիայի մէջ։ Այդ պաշտօնին կոչուեցաւ Անգլիոյ սպայակոյտին դեր-գնդապետներէն Մ. Տիւչանան։

—Սոֆիայի մէջ մեծ թատրոն մը պիտի չինուի, արդի նորութեանց համաձայն, 900,000 ֆր. ծախքով։

ԾՆՆԴԱՐԱՆ. — Հրաման տրուեցաւ որ Կայս. Բժշկ. վարժարանին մէջ ծննդաբեր կիներու յատկացուելիք չէնքին ծախքը անմիջապէս գնահատուի և գրուի թէ ինչո՞ւն թէ առժամեայ պիտի ըլլայ այդ յարկաբաժինը։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ առեւտրական սենեակը ներկայ առեւտրական պէտքերուն անբաւական ըլլալով պիտի վերակազմուի։

ՌՈՒՍ դեսպանատան Ա. Թարգման կարգուած էր Պոլսոյ նախորդ դեսպան և Բարիզի այժմու դեսպան Մ. Նելիտովի որդին։ Մ. Նելիտով առջի օր Պոլիս ժամանեց։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Լուքսորի մէջ հնագիտական պեղումներ կը կատարուէին 10 ամիսէ ի վեր։ Վերջերս երեւան հանուեցաւ Հաթաղօ թագուհիին դերեզմանը։ 200 մէթրոնց քարէ ճամբայէ մը հոն կ'երթուէր։ Դերեզմանին մէջէն հանուեցան Հաթաղօ թագուհիին և հօր մումիաները։

—Եգիպտական պանքան որոշեց իւրաքանչիւրարժեթուղթի 12 չիլին չանաբաժին տալ, 1903 տարուան համար։

—1903ին եգիպտական մաքսատուներուն հասոյթները եղած են 1,751,000 եգ. ոսկի. նախորդէն 176,000 ոսկի աւելի։

—Եգիպտոսի բանտերու վարչութիւնը որոշեց այս տարի երկու նոր բանտեր չինել Ասիւթի և Քէնէհի մէջ, 40,000 ոսկի ծախքով։

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԹՈՒԹԻՒՆ. — Երկրագործական նախարարութիւնը 40-50000 թթենիի տունկ պիտի ղրկէ Կէլիպոլու, թթենիի մշակութիւնը մտցնելու համար այդ կողմերը։ Գրուսայի երկրագործական վարժարանն ալ թթենիի 10000 տունկեր ղրկեց Էնկիւրի, ձրիապէս բաժնուելու համար գիւղացիներուն։

—Պուլկարիա շերամի հունտերու ներածման մասին պայման կը դնէ որ մէկ մնտուկի մէջ շերամի մէկ տեսակ հունտ միայն պէտք է ըլլայ։ Ամէն մնտուկ զատ զատ պիտի քննուի, Ցանձնախումբի մը ձեռքով։ Ներածող վաճառականը եթէ ուզէ կրնայ ներկայացուցիչ մը ընտրել, մասնակցելու համար քննութեան, որուն նպատակն է հաստատել թէ հունտերը պահանջուածին համաձա՞յն են։

ՄԵՆԱՇՆՈՐՀ. — Գաբրիէլ էֆ. Բարբերդեան արտօնութիւն խնդրած էր Պրուսայի նահանգին մէջ փայտէ գամերու և օսլայի պատրաստութեան յատուկ գործարան մը հաստատելու։ Այս մասին կուսակալութեան կարծիքը հարցուեցաւ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ. — Փաստաբան Մ. Մէջի խնդրած էր հեռագրական գործակալութիւն մը կազմել, օրական մինչեւ 100 բառ քաշելու պայմանով։ Այս արտօնութիւնը չնորհուեցաւ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՀՐԴԵՀ

Այս գիշեր ժամը 5ին, Ուզուն-Զարշը-Պաշի, Պէզզազը Ճէսիա փողոց, Ռէժիի քննիչներէն Ապտիւլ-Ճէլիլ էֆ.ի սեփական և գնդապետ Խալիլ պէյի վարձու նստած քարուկիր տան միջնայարկի սենեակէն հրդեհ ծագելով, եղած անմիջական օգնութեանց չնորհիւ միայն միշեալ սենեակը այրեցաւ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐ. — Պոմպայէն քաշուած հեռագիր մը եղծուած էր Սամսունի հեռագրատան պաշտօնեայ Սալոմոն էֆ.ի և Պաղտատի հեռագրատան պաշտօնեայ Արտաչէս էֆէնտիի միջև։ Որոշուեցաւ Սալոմոնի մէկ չաբաթականը կտրել իսկ Արտաչէս էֆ.ն պաշտօնապէս յանդիմանել։

ԴՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Պոլիս, Պալը-Բազար, Մաքսուտիէ խանին մէջ սեղանաւոր խալաչապատակ Սամուէլ Պիսօ Վօտոյի դրամարկղը կոտրուած էր ուրբաթ օր։ Պահապան Մուսթաֆա որ դուրս ելած էր, վերադարձին տեսաւ թէ դուռը բաց էր և անմիջապէս լուր տուաւ ոստիկանութեան։ Դողցուածներն են, երկաթուղիի 4 արժեթուղթ, 100 ռուպլի թղթադրամ, 50 ռուպլի ոսկեդրամ, 16 հատ 5 ֆր.նոց, 13 օսմ. ոսկի, 2000 ոսկի արժէքով ուրիշ ոսկի դրամներ և 7 չէք, որոնցմէ մէկը 159 ֆր.ի, մէկը 100 ֆր.ի և միւսները 401 ֆր.ի։ Պահապանը հարցաքննութեան տակ է։ Նոյն խանը բնակող կօշկակարի աշկերտ մը Եանի, որ բարեկամն էր Մուսթաֆայի անյայտացած ըլլալով, փութով կը փնտռուի։ Կը կարծուի թէ ընկերովի գործած է գողութիւնը Մուսթաֆայի հետ։

ԱՐԿԱՆ.—Դատգիւղ, Ճաֆէր աղա Թաղը, երկաթագործ Մանուկ աղայի գործատուներէն կեսարացի Ցակոբ անցած գիշեր աշխատած ատեն հագուստները կրակ առին հնոցէն։ Անմիջապէս մարել սկսան, սակայն բոցերը բաւական ծանր այրուքներ պատճառած ըլլալով, Ցակոբ հիւանդանոց տարուեցաւ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Երէկ գիշեր ուշ ատեն հեռագրական գործակալութեանց կողմէ մեզի հաղորդուած են հետեւեալ հեռագիրները. —

ԲԱՐԻԶ, 13 մարտ.— Բօրթ-Արթուրէն կը հեռագրեն թէ, քաղաքին նոր թաղը ՀԱՍՍուած է վերջին ռմբակոծութենէն։

—Բօրթ-Արթուրէն կը հեռագրեն թէ քաղաքին ամերիկացիներն ու անգլիացիները մեկնած են։

—Զօրավար իշխան Պոնաբարթ Բ. օր Խարպին պիտի մեկնի։

—Բեռերսպուրկէն կը տեղեկացնեն թէ, Ռուս հեռագրողները հեղանակութիւն մը բացին Թորիիլանա մը գնելով կառավարութեան նուիրելու համար։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Փետրուար 28/12 Մարտ 1904

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	87.13
Ամէնէն բարձր գինը	87.14
» վար գինը	86.12

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	114.63½
Երէկուան բարձր գինը	114.62½
» վար »	112.87½
Ռուսական	92.75
Ճաբոնական	63.25

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ,,Ի ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՈՆԸ

1 Մարս 1904 — 45

ԼԱՆԿԼԱՏ ՊՕՂՈՍԻՆ ՈՂԻՐԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Թ.

Սավարիի հարցաքննութեան տեղեկագիրը կարդալէ ետք, հարցաքննիչ դատաւորը դարձաւ Վիպէոի և ըսաւ։

—Լանկլատ յանցաւոր է։ Այդ մասին ամենափոքր կասկած մը իսկ չէք կրնար ունենալ։ Այսու հանդերձ, կը տեսնենք թէ արդարութիւնը ինչպէս դիւրաւ կը մոլորի։ Իմ պաշտօնակիցներէս շատեր, աւելի՛ խոհեմ, աւելի խղճամիտ, սա հարցաքննութեան մէջ տասը պատճառներ կը գտնեն Սավարին եղեռնագործ Ատեանին ղրկելու համար։ Միայն մէկ հատը յիշեմ։ Մարիա Վիտալի քովի ստորագրուած թուղթերը, որոնք գտնուած են ամբաստանեալին տունէն։ Ինչպէս կը բացատրէք այս պարագան։

—Պարզ է, եթէ Սավարի վճռած է դանդաղ, ինչպէս կը հաւատաք ինք։

—Բայց բոլոր այս հարցաքննութիւնէն ակնյայտի կը տեսնուի թէ զայն վճարելու կարող չէր։ Կեանքին մէջ 50,000 ֆր. մէկտեղ չէ ունեցած իր ձեռքը։

—Զէ՞ր ըսեր թէ Գերմանիոյ մէջ, խաղամոլութեամբ շահած էր։

—Է, դուք ատոր կը հաւատա՞ք։

—Խաղի դալուն պէս կարգը, ամէն բանի կը հաւատամ։

—Ուրեմն կասկած չի՞ ներշնչեր այս բանը ձեզի։

—Տէ՛ր Ատատա՛ծ։ Բայց Պ. դատաւոր ես միշտ բացայայտին կը դիմեմ։ Ասկից զատ ինչ շահ կրնայ ունենալ Լանկլատ պատմելով թէ ինք մարդ մը սպաննած է։

—Բայց այդ մարդուն անունը չի տար։

—Իր սիրուհին պէտք եղածին չափ կ'որոշէ սակայն։

—Ոչ մէկը կը ճշդէ ոճրին թուականը։

—Երկուքն ալ մօտաւորապէս կը ճշդեն սակայն, բացատրեց Վիպէոն։

Մ. Կուռպէ վարիկեան մը վարանեցաւ, սակայն յանկարծ յարեց։

—Եւ զոհին ձեռքովը և արիւնովը գրուած սա բառերը, «Սպանճիչս կը կոչուի...»։ Ինչպէս բացատրել այս բանը երբ ոճիրը գործողը Լանկլատն է։ Վիտալ չէր կրնար ճանչնալ թիապարը։

—Այդ դիտողութիւնը կը խոստովանիմ թէ ամենէն կարեւորներէն և լուրջներէն է։ Արդէն ինքնիրենս խորհած եմ և կարծած եմ լուծել։ Լանկլատ թիապարտութեան չի գացած Բարիզ կը բնակէր և ծանօթ էր մասնաւոր շրջանակի մը երիտասարդութեան։ Անոր ձեռքը չէին սեղմեր, կը քաշուէին զայն բարեւելու, նոյն իսկ չէին խօսեր հետը, որովհետեւ շատ կոչտ և գռեհիկ էր։ Բայց ուշադիր կ'ըլլային անոր, անունը կը հարցնէին երբ Սօլէյլ-Բուշանի հետ հանրային վայր մը երթար։ Ինչպէս ուշադրութիւն չդրաւիրէր իր վրայ այս զոյգը։ Մէկ կողմը տեսակ մը հսկայ, միւս կողմը չքեղ աղջիկ մը լիրբ ակնարկով և արտասովոր գոյնով մազերով։ Լանկլատ այսպէսով պահ մը հուշկ հանեց, և կը տիրեմ թէ, գիշեր մը Պուլվառներու թատրոնին մէջ բանաւոր մը սա ձեւ հարցում մը ուղղեց անոր.— «Օհէ՛ Լանկլա՛տ, ո՞ւր է քու շիկահերդ։» Այսպէս, զարմանալի չէ ուրեմն որ Մօրիս Վիտալ իր սպանիչը ճանչցած ըլլայ և անոր անունը գրել ուզէ։

—Այո, ձեր բացատրութիւնը բնականին մօտ է։

—Մնաց որ այս գործը երկու բառով կարելի է ամփոփել։ Լա Թէ փողոցին մէջ, նոյեմբեր ամսուն ուրիշ մարդ մը զարնուած է։ Ոչ, այնպէս չէ։ Ամէն մարդ գիտէ սա։ Արդ, Լանկլատ յանցաւոր է և Սավարի անմեղ։

—Բնաւ վարանում չկրնի ունենալ երբ հարցաքննէք Լանկլատը և իր սիրուհին։ Մանաւանդ այս վերջինը քանի որ թիապարտը գուցէ մերժէ պատասխանել ձեր հարցումներուն։

—Ինչո՞ւ։

—Որովհետեւ միշտ յարմարող նկարագիր մը չունի։ Ա՛խ, Սավարի քիչ նեղութիւն չպատճառեց ձեզի։ Շատ կը փափաքէի որ յանցաւորը ան ըլլար ձեզի համար Պ. հարցաքննիչ դատաւոր, երդուեալներուն համար և ինձի՛ համար ալ, աւելցուց աւելի ցած ձայնով, հառաչ մը արձակելով,

—Օ՜ն, ըսա դատաւոր, որ ոտքի ելաս հասկցնել ուզելու համար որ պիտի բաժնուի։ Անշուշտ չես ուզեր ինքդինքդ միթիարել, Սավարիի մասին խորհած ըլլալնուդ համար։

—Կը խոստովանիմ պարոն, թէ չպիտի միթիարուիմ։ Անսիկայ իմ բռնադակ կեանքս դժբաղդութիւնը պիտի ըլլայ։ Բարեւեց և մեկնեցաւ։

Դ.

Երբ այս դէպքերը կ'անցնէին, ադին Սավարի ու Տիկին Վիտալ ինչ վիճակի մէջ էին։

Բաֆէ Անկլէի հացկերոյթին հետեւեալ օրը, կէս օրէն ետք Սավարի Կրամոն փողոց գացած էր։

—Տիկինը հիւանդ է, չի կրնար ընդունիլ պատասխանեց Մարիէթա։

Սավարի, Տիկին Վիտալի քով երթալու համար պարապ տեղը պնդումներ ընելէ ետք, չիտակ Օթէլ տը Բրէնս փութաց։ Կ'ուզէր քիչ մը գոնէ խօսիլ Ճիւլիայի վրայ, քանի որ չէր կրցած զայն տեսնել։ Բայց Բրիւքնիի կոմսը որ մինչեւ այն ատեն այնքան դիւրահաղորդ, չնորհալի ու կենցաղագէտ էր, առջի գիշերուընէ ի վեր եղած էր ձեւապաշտ, պաղ և զգոյշ։ Փոխանակ երկար բարակ խօսելու, միալանկ բառերով միայն կը պատասխանէր, և լուռ կը մնար երբ մանաւանդ իր ազգականուհիին օրպիսութիւնը հարցնէր Սավարի։

Գիտէք, արդէն թէ հոգեկան ինչ կացութեան մէջ կը գտնուէր ոստիկանը այդ օրը։ Բայց Սավարի վերասասու չըլլալով անոր տառապանքներուն, զարմացաւ և վրդովեցաւ. խորհեցաւ թէ ի՞նչ կրնար ըլլալ ատոր պատճառը և կարծեց գտնել։ «Խաղէն մնացած պարտքս վճարելու համար որոշուած 15 օրուան պայմանաժամը աւարտեցաւ ատոնց, կ'ըսէր ինքնիրեն, իր պաղ վարմունքը անուղղակի յանդիմանութիւն մրնէ ատոր համար»։ Այս գաղափարը միտքը գալուն պէս Սավարի մէկ մտածում միայն ունեցաւ, այսինքն կարելի եղածին չափ չուտ Բուլինիի կոմսին պարտքը տալ, քանի որ ան կրնար իր ազդեցութեամբ զինքը հեռու պահել Տիկ. Վիտալէն։

Սակայն պարտական եղած 14,000 ֆրանքը չունէր և իր ծանօթներէն մէկը տարամարդիր չէր երեւար փոխ տալու։ Երկու ամիս խաղացած էր, քանի որ խաղամոլութիւնը իրեն համար ապարդիւն մը էր։ «100 ոսկի պէտք ունիմ, կ'ըսէր, այ սգիլիր ոՀը կը խաղան», իսկ այսօր կը վարանէր։ Վերջին կորուստը չէր որ կը վախցնէր զինքը, ընդհակառակը, կը հաւատար որ խաղը եկած էր իրեն։ Այն օրէն ի վեր երբ Ճիւլիան կը սիրէր, կեանքը նոր երեւոյթ մը առած էր իրեն համար, ուրիշ լրջացած էր կարծես, աւելի խոհեմ դարձած։ Հիմա կը սկսէր հասկնալ թէ ի՞նչ էին պատուաւորութիւնն ու փափկանկատութիւնը, որոնց վրայ յատապատամ գաղափար մը ունէր ցարդ։ Ընդհակառակ կ'ըսէր վերջապէս թէ՝ անոր քան էր խաղէն սպասել բան մը՝ ոչ այնքան աւելի միայն պէտք է տայ

Թարգմ.

ՅԱԿՈԲ ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ

(Շարունակելի)

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ 1853 ՍԵՊՏ. 26ԻՆ, ԵՒ ՈՒՂՂԱԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 1,150 030,616 ՖՐԱՆՔ — ՎԻՔԹՈՐԻԱ. ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ Գերմանիոյ ամէնէն հզօր ընկերութիւնն է — ԳԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 387,440,000 ՖՐԱՆՔ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցկեանս թոշակ, և այլն։

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութիւն կեանքի վրայ, առանց բժշկական քննութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ ազգ ու որբերու համար օժիտ մը, շաբաթական փոքր վճարումներով։ — (մինչեւ պայմանագրի կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

ԱՐԿԱԾԻ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն ՇՈՓԵՆԱՒԻ, ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ, ԹԻՒՆԷԼԻ, ԹՐԱՄՎԱՅԻ եւն. արկածներու դէմ, աշխարհս ամէն կողմը և ամբողջ կեանքի տեւողութեան ժամանակ, օրինակի համար՝ շաբաթական փոքր վճարումով մը, այսինքն ՄԻԿ ՖՐԱՆՔՈՎ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (որ կ'ընէ 52 ֆրանք) այսպէսով ամբողջ կեանքին մէջ ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր. մահուան պարագային, 15,000 ֆր. արկածէն յառաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Տեսուչ՝ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Մ. ՔԷՉԷՃԵԱՆ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆԵՐ Է՝ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ ի Պոլիս. = ՔՈՒԷՏԻ ԼԻՕՆԷ, ԳԵՐՄ. ԿԱՑՍ. ՊՆՔԱՆ

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉ՝ ՄԻՀՐԱՆ ՍԻՆԵՄ-ԳԱԼՕՅԱՆԵԱՆ

Պոլիս Դաթրրհրօղլու խան թիւ 45 եւ 45 bis։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԲԵՐԱ, ՍՈՒԹԻԲԱՇԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 4

(ԲՈԳԱՏԼԵԱՆ ՍՐՃԱՐԱՆԻ ԴԻՄԱՑԻ ՓՈՂՈՑԻՆ ՄԷՋ)

ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 9ԷՆ 3 (Ը. Ե.)

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

ՄԱՄԱ MAMA

Ահա անունդ մը, որ իր բնական վիճակին մէջ ամէնէն աւելի ֆօսֆաթ կը պարունակէ։ Դիտական արժանահաւատ սկզբանց համաձայն պատրաստուած ըլլալով միսէն և ցորենէն աւելի մնուցիչ և դիւրամարս է։ Երբ այս մնունդէն մաս մը մանէ մարմնոյն մէջ, նոյն քանակութեամբ միսէն աւելի արիւն կ'արտադրէ։ Իր գլխաւոր պարունակութիւնն է հաւկիթի դեղնոցի չափ ֆօսֆաթ և երկաթի բաղադրութիւններ։ Քիմիական ո և է օտար նիւթ չի կայ իր մէջ և ամէն տեսակ ալիւրներէ աւելի գերազանց և նախամեծար է։

Դեղագործ—Տարրագէտ

ԻԳՆԱՏԻՍ ՀԱԳԴԸ

ԻՔԷՔԼԻ ԳՈՒՄԱՇ ՍԱՂԱՋԱՍԸ

Պէյ Օղլուգնա Տօղրու եօլցա, Ներք Անբուան Հիլիսէսի եանընցա 375

ԾԱՆ ՉԱՔԷՊԱՆ

[ԲԱՐԻ ԼՕՆՏՐԸ]

Իշպու մաղազասա հէր նէվ իքէքլի՝ մօտա գուշալար սաթըլը։ Կէրէք էհվէնդիէթճէ վէ կէրէք մալլէրին խայըրլը, թէշրիֆի պուլրուլան բաղպէթլու միշթերիլէրիմիզ պիրինճի ատֆատա կ Էօրիւպ մէմլեթուն օլաճագլար տը։

ԴԵՂԱՐԱՆ

ՀԵՐԱՍԼԷՍ ՏԷՕՎԼԷԹԵԱՆ

Կայսրա, Գարամէօյի հրապարակը (Բրամուէի կայսրանին ետեղ դիմաց, 32)

Ամէնէն թարմ ու եւրոպական նորագիւտ դեղերու ճոխ մթերք, կասարեալ ենամք և խղճամիտ պատրաստութիւն դեղագրի։

Ամէն օր ամեն ժամ Բժիշկ անպակաս է դեղարանէն։ հիւանդին փափաքած որ և է բժիշկը ուզուած պահուն կրնայ ձեռք բերուիլ ի դիւրութիւն յաճախորդաց, նաև մէկերու քանակական և որակական տարբերութիւնը կը կատարուի 20 դրշով։

Ալաթիա, Թրամուէյի սթասիոնին ճիշդ դէմը, թիւ 32։ 2

(Պողոչանիին կարգը)

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԷՐՃԱՑԻ

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՅԱՃԱԽՈՐԴԱՑ

ԴԻՒՐՈՒՔԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԶՈՇԱՐԵՂԷՆՆԵՐ ՈՒՆՆԵԼ

ԴԻՄԵՑԷՔ

Պոլիս Ոսկերչաց Շուկայ Մեծ Փողոց, թիւ 13

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի եւրոպական ճաշակով պատրաստուած գոհարեղէններ, ամէնքն ալ առաջնակարգ ըլլալու պայմանով։

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատան գիները անմրցելի են։

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի արծաթեղէն ապրանքներ։

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի ժամացոյցներ և արծաթեայ գաւազաններ։

ՊԱՑՄԱՆՆԵՐ

Հարիւրին 20 կանխիկ, մնացեալին համար չաբաթական հարիւրին 5 վճարում

ԿԱՆԽԻԿ ԳՆՈՂԻՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՐԻՒՐԻՆ 5 ԶԵՂՔ

Գործածուած գոհարեղէնները եթէ վնասուած չեն % 10 զեղչով ետ կ'առնուին։

Իսկ ապառիկ գնողներէն % 15 զեղչով ետ կ'առնուին։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆԵՐԿԵՐ

"LYTHITE" STANDARD AMERICAN PAINT

ՇԷՆԵՔԵՐՈՒ ՆԵՐՍԻ ԵՒ ԴՈՒՐՍԻ ԻՆՁՊԷՍ ԵՒ ՊԱՏԱՆԱՅԻ ՅԱՏՈՒԿ

Կ'ուզէ՞ք ձեր տունները, գրասենեակները Էյն. ամէն կարգի չէնքերը լուսաւորել ընտիր և զուարճալուր պատանաներով, որոնք հոս չունենան. շուտ չոռնան և վրայ չելլեն, գործածեցէք ամերիկեան պատանաները, որոնք ամէնէն խնայող իրենց, 2-3 ժամէն կը չորնան, փոքր մը գոռ պիտի թողու ձեզ։

Կ'ուզէ՞ք ձեր տուներու, դպրոցներու, թատրոններու Էյն. ամէն կարգի չէնքերու ներքին մասերը ամէնէն սիրուն և բնական գոյներով ներկել, որոնք չուտ չորնալու և տախտակները փտեցնելու մեծ առաւելութենէն զատ գոյներնին չնեռեն բնաւ և ներկուած տեղերը պայծառ և լուսաւոր ընեն։ Գործածեցէք ներքին չէնքերու յատուկ Ամերիկեան Լիթիայի ներկերը, ապահովապէս գոհ պիտի մնաք։

Կ'ուզէ՞ք քարէ, փայտէ, ալիւսէ որ և է չէնքի դուրսի մասերը ներկել անձրեւին վնասներէն պահելու համար, գործածեցէք դարձեալ Լիթիայը։

Կ'ուզէ՞ք ածան, անճաւատայի կերպով ածան ներկել ձեր որ և է մէկ չէնքն,

Կ'ուզէ՞ք որ ներկուած որ և է տեղ ներկուելէ անմիջապէս վերջ բնակելի ըլլայ առանց որ և է անհաճոյ հոտի և խոնաւութեան՝

Կարեւորութիւն մի տար կարգ մը վարպետներու կամ ներկարարներու Լիթիայի մասին անհեպաստ խօսքերուն, որոնք անձնական շահերու նկատմամբ և կամ նախապաշարումով հակառակ են շատ մը օգտակար նորութիւններու։

Այլ հաճեցէք դիմել Թուրքիոյ միակ կեդրոնատեղին

Կ. Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, Քիւրճի խան թիւ 3 Գրիգոր Անհմեանի

— Մանանթիւղ Կալաթա, Վայվոտա խան Գ. Գարակէօզեան —

և Լիթիայի նմոյշներ ու գնացուցակներ ստանալ ուզուած քանակութեամբ։

Գաւառները գործակալներու պէտք կայ։

ՏՕՔԹ. Ն. ԹԻՒԼԵԱՆ

Իր յաճախորդներուն դիւրութեանը համար ամէն օր կը գտնուի Պախչէ Դարու Քիւշիքեան Դեղարանը, կէս օրէն մինչեւ 2 (Ը. Ե.)։ Առտուները մինչեւ կէս օր Մաքրիգիւղ, ըստ առաջնոյն։ 7—30

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Պոլիս, Պանչէ Դարու, Պիճ Պիր Ջէօխի դիմաց

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Սկիւտար, Իսճատիյէ, Տոդրամաճը փողոց իր բնակարանը։ Ամէն օր 5—11 դիմել Պոլիս, Պանչէ Դարու, Պին-Պիր-Ջէշիմէն դիմաց։

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

Տեր եւ Տնօրէն

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ Տ. ԳԱՍՍԷՐԵԱՆ.

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Մերքէէիսէ քեսին (Էճզախանէի Թիւրքիէ) եէվմը քիւչարնան պէրի կէօսթէրիլի ինթիզամ վէ տրգաթան վէ իհզար օլունան քեսֆիֆի էավիլէնին խալիսկիթ վէ էկվէնիլէրինէն տօլայը չէհրիմիդին էն մուքէմմէլ էճզախանէսի օլուպ, տիկէրլերիէ նիւմունէի ինթիսալ օլմագ չէրէֆինի իպրաղ ինթիմդ տիր. պու տրգաթ վէ ինթիմամ մունդամ օլան թէհարլեթ վէ նէզաֆէթ մէսէլէսի քի էճզախանէլերէ մասը նազարը էհէմմիյէթէ ալունաճագ մէվատտարն պայլրնասը սլը. ամմինին մուսէլլէմի վէ տէվիրը բէմիյէնին տաթի մուսատտագ օլացուդր իւզրէ պուրատա քէմալը իլէ ճարի տիր. պու կիպի պիր թէէսխատն պէքլէնիլէլ չու խրտմանթը միւթանէնէյէ պիր իլավէի հնամնիյէթ քեարի օլմագ իւզրէ եէվմը թէէսխատնէն չիմտիյէ գատար մուրատասթ իւսէն պիլէհիմէլ զուէֆայի խասթէէեան մեճանէն թէտավի ինթիրիմէք վէ մուսէլեսաթը լազըմ տաթի քէդա պիրա իւճրէթ ինթիրմէք կիպի ինթիյար օլունան գէտատքեարլերգլար նազարը տրգաթա ալունաճագ օլուր իսէ պու էճզախանէնին ինթիհալը մէնֆաաթատան զիյատէ հէմճինսէք խրտմէթ կիպի պիր ֆիքրը ինսանիյէթբէրվէրի իւզէրինէ թէէսիս իտիլմէմ օլաուդը ատէրտալ թայէին իտէր. իլթէ չու թատատա օլունան հիմմաթը մասրուֆէվէն նազի տիր քի պու էճզախանէ թարիգը թէրազգրատա գաթէ տէրէճաթ իտէրէք, պու կիւնքի մէրթէէի իրտող էյլէմիշ վէ պու եիւզգէն ատ էրսալը միւրաճաաթին մէնեունթէ վէ էմնիյէթինի վէ աթրպպանը տաթի խօշնուտթինի էէլպ էյլէմիշտիր։

Մէզքուր էճզախանէսի քեսֆիֆէի իլէլ վէ էմրազատ քէսը ինթիսատ թամ էյլէմիշ մէյսէրիրը աթրպպատ հէր կէն էվգաթը մուտյէնէճէ հազրը պուլունաբզլարը կիպի զիւքիւր ու իւնատ մախսուս օլմագ իւզրէ տէ մուտյէնէճանէլէր մէվճուտ տրը. էճզախանէսի պուլունան տլէ՝թ վէ էտվէսթը ֆէնէնիյէնին միւքէմմէլիյէթի սէպպի իլէ եէկնատ ատնիրմէյէ չայան օլան (Թանէլիսատ) իսէ ճանիպը հիւքիւմէթը Սէնդիյէսէն էվրօքատա մուգուդ սէնէ թանէլ ինթիրիտիքատէն օտնրա իլգ տէֆթ օլարագ քիմիկեր տրբլոմասընը իհրազ իլէ չէրիմիզ ավտէթ իմմի օլան Մէքքէսը թրպիէի Շահանէ քիմիկեր մուալիմլէրինէն Տօքթօր Ադոլֆ Հիւսէյին պէյին եէտը իգթիատար վէ քիֆայէթինէ թէսլիմ խրիմի տիր. մուտսիլէյէին ֆէնոնը թանէլիսէքի իգթիատրը պուրատա նատրը մալիսմ իսէ, էվրօքատատա օ էրէզէ մարուզ տրը, մուսիլէյէ պէտէնը ինատատա միհթաճը թանէլի հէր նէ վար իսէ, ատը քէմալը ինթիմամ իլէ պիթանէլի աթրպպատա իհզար վէ պինայէն ալէյէ աթրպպատի մուտսիլէյհիմին իլէրինի պիր գաթ տատա թէսիրլի ինթիմքատ օլատաղը կիպի մէրթ օլան մատէնի նէպպաթի հէր նէվ մէվատտը տատխի տուրէքը միւքէմմէլէատ թանէլի վէ ինզար ինթիմքատ տիր։ 8—8

ԳԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵՍՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ

ՍԵՐՄԱՑԷ, ԻՀԼԻԹՅԱԼ, ԹԷՄԻԼԱԹ ՖՐ. 7500000

1899ական մէրի իւլ ինթրա եօմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրգ. 19,534,276
» » եճանէքն » » » 60,267,303
» » բրիմի » 1,133,965

Եօմիւր էնվէրտի վէ չօճուգլար իչին միւթէտիլ շէրիֆի իլէ սիկուրթա ապ իտէր

Եանէքա եօղուղ հէր նէվի պինա վէ եէնա իւզէրինէ սիկուրթա ապ իտէր։

Նէֆլի եօղուղ եօղուղ մալ, եվրադք նազարէ վէ վարար սիկուրթաները գասալ իտէր։

Հիսսէտարանա՝ 1896ական 18½%, 1897ական 18%, 1898ական 18%, 1899ական 16% թէմեթթիւ թէվզի ինթիմ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլերը (Տէրասատէթ եէ Լօնտրատա) (Մօֆֆատատա) Գրէսամ Լրմնէ, Անկլօ Աւստրիական Պանգ, Գանդ Նասիոնալ Պէլգիքա։

Թարքիոյ իչին միւատիա վէ միւթէքէպէրի ֆէնէրլէրի ճէնթրլերը տարանըլըյոր

ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Դրագման, Թաթաւրուն խան, Պանք Օթթոման գաղուսանատ

Ա՛ԻԹՆԹՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՃԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻՉՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

1828 Վէ 1829ՏԱ ԹԷԷՍԻՍ ԻՏԻԼՄԻԾ

Բարիստէ Բլաս Վանսատատա, 9 Նօմիրօլու տաբիէի խուսուսի։

ՀԱՐԻՒՐ ՏԻՐԳԱԼՈՒԹ

Սերմանէ վէ ինթիեաթ 119,000,000 ֆր.
1902ական մագպուզաթը 24,000,000 »
եօմէնէն զիեան 279,000.000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գէմէրի 21,500,000 »

ԼՕՄՐ ՏԻՐԳԱԼՈՒԹ

Սերմանէ վէ ինթիեաթ 158,000,000 ֆր.
1900 մագպուզաթը 12,000,000 »
եօմէնէն զիեան 129,000,000 »
Սիկուրթալը եօմիւր 272,000,000 »

ՊՈՒ ՇԻՐՔԷԹ զանէէ միւատիա չէրտիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա զատիրմագ

ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տախի միւթէքէլիթ սուրէթատ վէ խուսուսի էնվէն

Գիւեաթիա եօմիւր սիկուրթա խուր։

ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԴԱՍԸ «Պանք [illegible] օ՛ւլ, Սաթանալ Ալժանսը տաթի

Սաթանալտա Սուլ [illegible] Օղլու բուսաժլնատա տը։

ԱՒԷՍՊԷՐԸՆ

ԲԱՐԼԱՄԷՆՏՕՆԸՆ ԳԱՐԱԾԸ ՄԱԽՍՈՒՐՍԸԳԼԻ ԳՕՐՕՆԳՕ ՎԷ ԼՕՆՏՈՆԻ

1851Ի ԹԷԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸԾ

ԾԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՃԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

Թազա Լանան զիյանպարքն մէմմուի ֆրանք. տիրա 6,000,000
Մէվճուտ գէլէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ » » 1,250,000
Եամիլ՝ն Թէէսիյէ օլունմուշ սերմայէ » » 410,000

Թուրքիոյ շիւպէսինին միւատիրի ուսմամիսի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Իսթանպոլ, Սուլթան Համամ, Գարթըրը օղլու Խան Ն՝ 43։

Թարքալարատա իչկիւզար վէ միւթէպէր ամէնթէլէր արանըլմագա տրբ ինթար — Շէրիֆիմէզին էն մատրուգի ֆրանքը վէ Ալման գումանիսարբն սերմայէի հասըլաթընա նիսպէթէն 100% օլուուզը հարալ Ռուսթրբէրի 125% տիր։ Իլթէ պու հազիգաթ Ռուսթրբն բրազիլիրինէ թէֆէվվիզ ինթիսարէէ էն պէօյուք թէէմինաթ տրբ։